Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 18 — Leto XXII — 28. april 1983

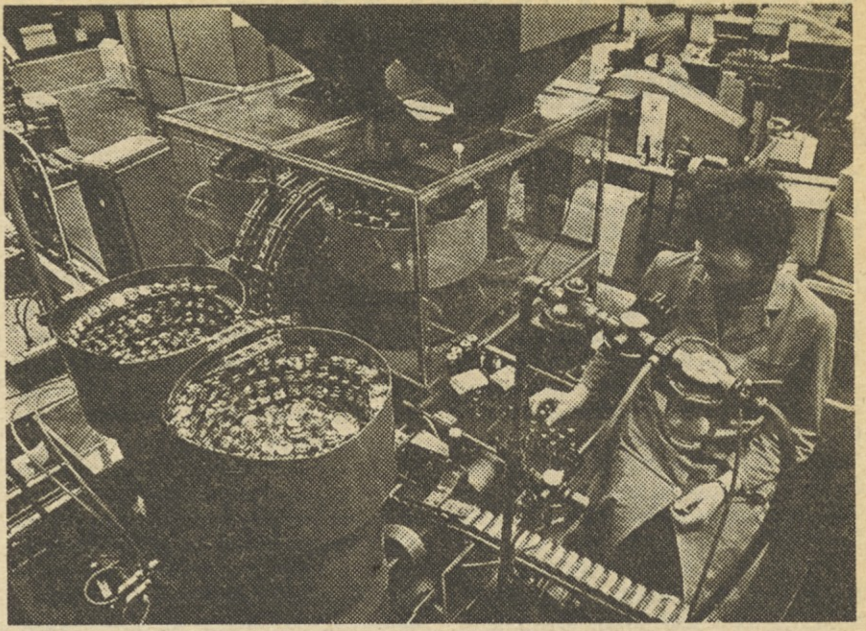

Naša delovna organizacija — Industrija baterij Zmaj je proslavila 60-letnico obstoja in 10-letnico vključitve v SOZD Iskra. Temu dogodku smo namenili današnjo 4. stran; na sliki: Terezija Kenda v montaži baterij.

S 6. ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA SOZD ISKRA

Iskra je živ organizem, ki mu bo treba poiskati ustrezne organizacijske oblike

V petek, 15. aprila, je bilo 6. zasedanje DS SOZD. Seja je bila vsa nekako v svečanem vzdušju, saj je bilo na dnevnem redu tudi imenovanje novega predsednika KPO SOZD Iskre. Seveda pa je zasedanje potekalo ob resni razpravi o lanskem poslovanju, o oceni letošnjega dela v prvih treh mesecih in o poglobljenih funkcijah Iskra banke.

Član KPO Zoran Polič je poročal o poslovnih rezultatih v lanskem poslovnem letu. Rezultati kažejo, da smo dobro gospodarili, čeprav ni manjkalo težav. Prav tu se je pokazala moč Iskre, ki lahko s svojimi notranjimi rezervami in solidarnostnim manevrskim prostorom dela uspešno tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja.

Potrdili so tudi plan stroškov Iskrinega poslovnega letala ter ključ za združevanje sredstev za odplačilo kreditov zanj v letošnjem letu. Delegati so potrdili tudi poročilo o sodelovanju med Iskro in PTT podjetji. Koordinacijski odbor je priporočil več sinhronizacije pri proizvodnem programu za telefonijo in ostale telekomunikacije, kar ob vsesplošnem pomanjkanju sredstev in zmanjšanju investicij še posebej nujno. Prav tako bo treba bolj poživiti medsebojno sodelovanje pri vzgoji strokovnega kadra, kar je v interesu PTT in Iskre.

Delavski svet SOZD Iskra.

Delavski svet je sprejel tudi sklepa o obrestni meri za sanacijske kredite iz združenih sredstev rezerv SOZD Iskra in vračanju združenih sredstev tovarnam, ki so jih združile v letih 1966 do 1980. Ta sredstva so se zbirala v skupen sklad, ni pa bila določena oblika vračanja. Delavski svet je sklenil, da se ta sredstva vrnejo tovarnam v 10 letih, do 1922.

Razprava je tekla tudi o sanacijskih programih v DO Elektrozveze in v TOZD Gospodinjski aparati v Retečah, iz DO Široka potrošnja. Med razpravo so ugotovili, da imata oba »izgubaša« pripravljena sanacijska programa in, da bosta s pomočjo Iskrinih združenih rezerv lahko normalizirala poslovanje.

Dosedanji predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipanič je poročal o delu KPO. Povedal je, da je KPO v zadnjem mandatnem obdobju predlagal samoupravnim organom vrsto strateških usmeritev in sprejem potrebnih samoupravnih aktov za to usmeritev. Tako imamo v Iskri skupen akt, ki načelno ureja delitev dohodka in sredstev za osebne dohodke v Iskri. Drug važen samoupravni dokument je sporazum o delu in statusu naših podjetij v tujini, kar pomeni velik korak v posodobitvi in poslovni okretnosti naših firm v zunanjetrgovinski dejavnosti.

Anton Stipanič je posebej poudaril potrebo po reorganizaciji Iskre: »Iskra je živ organizem, ki mora rasti, se obnavljati in zato tudi doživeti organizacijske spremembe, ki so ustrezne času in pogojem, v katerih delamo.

Sicer je lepo, da določene enote proslavljajo 20 in 30-letnico dela v enaki sestavi, vendar praksa kaže, da se moramo organizirati tako, kot zahteva današnji čas.« Z reorganizacijo bi rešili vrsto dezintegracijskih teženj, prekrivanje programov in ustvarili bi nove oblike v proizvodnem in poslovnem sodelovanju.

Ker Anton Stipanič odhaja na novo funkcijo v Zvezni gospodarski zbornici, ga je delavski svet razrešil del in nalog predsednika KPO SOZD Iskra. Anton Stipanič se je zahvalil vsem sodelavcem v Iskri za plodno sodelovanje in zaželel svojemu nasledniku in delovnemu kolektivu Iskre mnogo uspehov.

Delavski svet je na tej seji imenoval novega predsednika KPO SOZD Iskra, 46-letnega dipl. ing. tehnične fizike Borisa Lasiča. Boris Lasič se je DS in kolektivu Iskre zahvalil za zaupanje in poudaril, da »bomo uspešno delali in gospodarili le enotni, s skupnimi močmi«. Poleg tega je nakazal živo potrebo po reorganizaciji Iskre torej po takih organizacijskih oblikah, ki bodo življenjsko in tvorno povezane v proizvodne in gospodarske enote.

FY

Novi predsednik KPO SOZD Iskra

Boris Lasič je bil rojen 16. decembra 1936 v Mariboru, kjer je končal tudi osnovno šolo. Gimnazijo in univerzo pa je obiskoval v Ljubljani, kjer je leta 1962 diplomiral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo za diplomiranega inženirja tehniške fizike.

V Iskri se je zaposlil leta 1962 v tovarni Elementov za elektroniko.

Opravil je posebno enoletno šolo za delo v zunanji trgovini, ki jo je organizirala Iskra na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Po končani šoli leta 1966 se je zaposlil na področju Iskrine zunanje trgovine v Iskra Commercu.

Tu je delal v izvozu v regionu dežel v razvoju in postal tudi vodja tega regiona. Od leta 1971 do 1976 je opravljal dolžnost direktorja uvoza.

Februarja 1976 je bil imenovan za direktorja TOZD Zunanji trg in je to funkcijo opravljal do konca 1979, ko je bil imenovan za direktorja firme ISKRA Elektronik v Stuttgartu, kjer mu je potekel mandat konec januarja letos.

Za predsednika KPO SOZD Iskra ga je imenoval DS SOZD Iskra na svoji seji 15. t. m.

OPERATIVNI SESTANEK O DELU ISKRINIH ENOT NA RZ

Slabosti v naši proizvodnji in prodaji še kako vplivajo na izvoz

Slabšanje zanesljivosti in kakovosti Iskrinih izdelkov, vse več »šlamparije«, tehnično zaostajanje za konkurenco, poslovna nedisciplina, večtirnost nastopanja in še kaj izredno negativno vplivajo na Iskrino poslovno uspešnost na svetovnem tržišču. Kljub temu imamo zdaj, sredi aprila, že več kot polovico načrtovanega letošnjega izvoza pokritega z naročili. To so osnovne ugotovitve petega letnega operativnega sestanka Iskrinih enot v Zahodni Evropi in Severni Ameriki. Tradicionalnega delovnega dogovora so se konec minulega tedna udeležili poleg vodij tega dela Iskrine zunanjetrgovinske in proizvodne mreže tudi vodje vseh tržnih področij za RZ ter vodilni delavci IC in SOZD Iskre, med njimi Boris Lasič, Ljuban Artič in Simon Primožič.

Glavni cilj operativnega sestanka je bil, preučiti uresničevanje Iskrinega izvoza v tem letu ter analizirati ekonomsko-finančni položaj Iskrinih poslovnih enot v deželah razvitega zahoda in v Severni Ameriki. Sestanek je vodil pomočnik glavnega direktorja zunanjetrgovinske temeljne organizacije v Iskri Commerce Peter Cuderman, odprl pa ga je direktor IC Simon Primožič. O izvoznih rezultatih Iskre v letošnjem prvem četrtletju je uvodoma spregovoril v.d. direktorja TOZD Zunanji trg Miloš Resnik. V tem času smo skupno izvozili za 42 mio dolarjev, od tega na konvertibilno območje 31 mio dolarjev. S tem smo izvozno nalogo izpolnili 17 %, na konvertibilnem območju pa 20 %.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

O izvozu v ZDA, Kanado, V. Britanijo in Irsko je uvodoma spregovoril direktor tržnega področja Razviti zahod I. Tone Modic. Letošnji plan Iskrinega izvoza v ta del sveta je za 42 % večji od lanskoletnega rezultata, še dosti pogumnejšo nalogo pa si je Iskra začrtala pri izvozu v ZDA, ko naj bi bil izvoz letos večji od lanskoletnega za skoraj 45%.

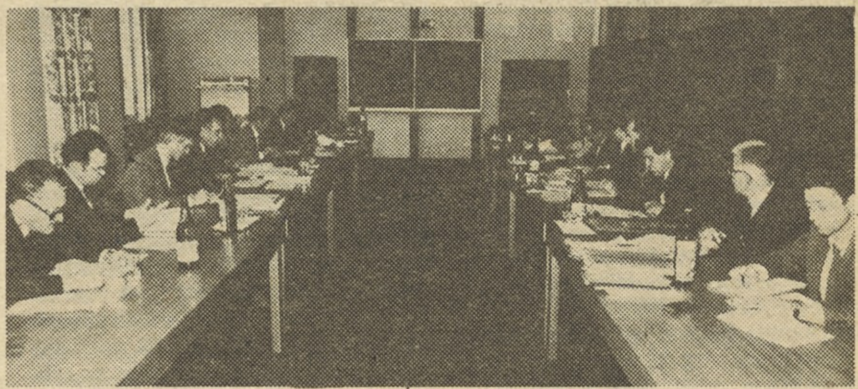

Z operativnega sestanka v I.C.

Predstavništvo Iskra Electronics v New Yorku vodi Marjan Henigman. Na operativnem sestanku je poudaril, da je letošnja uresničitev plana različna od tovarne do tovarne. Najhujši problem so previsoke cene Iskrinih izdelkov na tem tržišču, še huje pa je z zamudami v dobavah in od tod tudi verjetni izvozni izpadi. Dogovorjenih izvoznih rokov z ameriškimi partnerji ne spoštuje skoraj nobena Iskrina tovarna, še najbolj problematični pa so v Žužemberku, Semiču in Vegi.

Direktor Marjan Henigman je dejal, da je v ZDA že čutiti pojemanje recesije, kar se pozitivno odraža na naš izvoz. Po njegovih besedah bi lahko Iskra — ob primernih cenah in poslovni disciplini — prihodnje leto izvozila na to tržišče za 30% več, kot pa načrtujemo letos.

VELIKA BRITANIJA

Cene, kakovost, poslovna nedisciplina in pomanjkanje atestov so glavni vzroki, da Iskrin izvoz v Veliko Britanijo ni še večji. Za letos načrtujemo povečanje izvoza v primerjavi z lanskim za dobrih 41 %, skoraj gotovo pa bo imela naša firma Iskra Limited v Londonu velikanske probleme z naročili.

Direktor Ilja Medič je takole ocenil možnosti in prizadevnost posameznih Iskrinih tovarn na britanskem tržišču: »Zahtevam kupcev na Otoku se najhitreje prilagaja delovna organizacija IEZE, vse boljši pa so tudi Kondenza-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Telematika podpisala pogodbo o izvozu tiskanih vezij firmi IBM

Delavci Iskre Telematike si vztrajno prizadevajo za povečanje izvoza, zlasti tistega, ki je najpomembnejši — na konvertibilni trg. Prav tako se zavedajo tudi pomembnosti novega tehnološkega znanja, ki je pogoj za napredek in večjo kvaliteto ter s tem seveda za večjo konkurenčnost na zahtevnih tržiščih.

Pred nedavnim je Iskra Telematika na omenjenih področjih pridobila novo možnost: s firmo IBM Sindelfingen je podpisala pogodbo, po kateri bo omenjeni firmi dobavljala tehnološko zahtevna večslojna tiskana vezja. Da bo Telematika lahko v celoti ustregla zahtevam po visoki kvaliteti, ji bo firma IBM zagotovila tudi pomoč svojih strokovnjakov.

O tem smo se pogovarjali z ing. Petrom Miheličem, direktorjem proizvodnje Iskre Telematike.

Za kakšno pogodbo gre, kakšen odnos predvideva med Iskro in firmo IBM?

Mihelič: Gre za izvozno pogodbo. Firma IBM je pripravljena odkupiti približno 90.000 večslojnih tiskanih vezij v dveh letih. TOZD Tiskana vezja naj bi torej izdelala po 200 tiskanih vezij na dan.

Gre za specialno večslojno tiskano vezje, ki je tehnološko izredno zahtevno. Zahtevnost izhaja predvsem iz zelo tenkih vezi na ploščah. Tanjše so od tistih, ki smo jih proizvajali doslej. S tem je tudi gostota vezja večja. Zahtevnost izdelave teh vezij je nekajkrat večja, v veliki meri tudi zato, ker je potrebno doseči čim večji izplen, oz. čim manjši izmet. V obdelavo pravzaprav dobimo polizdelek — štirislojna vezja. Naša obdelava se začne z vrtanjem in se nadaljuje z elektrokemično obdelavo, s fototiskom, nanašanjem bakra, jedkanjem in končno obdelavo. Slaba kvaliteta lahko prinese precejšnje izgube, saj je neustrezno obdelane plošče treba v celoti zavreči. Osnovne plošče pa so zelo drage.

Kako boste dosegli visoko kvaliteto, kakršna se zahteva?

Mihelič: Po pogodbi nam IBM ponuja tudi potrebno znanje oz. ustrezno podporo, da bomo tehnološko obdelavo lahko popolnoma priredili prej opisanim zahtevam. Ponuja nam prenos znanja v obliki predpisov za to tehnologijo z možnostjo, da si naši strokovnjaki pri IBM natančno ogledajo ves proces proizvodnje. Ponuja tudi asistenco svojih strokovnjakov v naši tovarni, ki nam bodo pri vpeljavi kompliciranih postopkov stali ob strani. Ves ta prenos znanja nam IBM daje brezplačno.

Po pogodbi je predviden pripravljalni čas, da se naši tehnologi v vseh podrobnostih seznanijo s tehnologijo, da prevzamejo dokumentacijo, da se instalira potrebna oprema in da izdelamo prve vzorčne plošče, ki bodo testirane in

(Nadaljevanje na 3. strani)

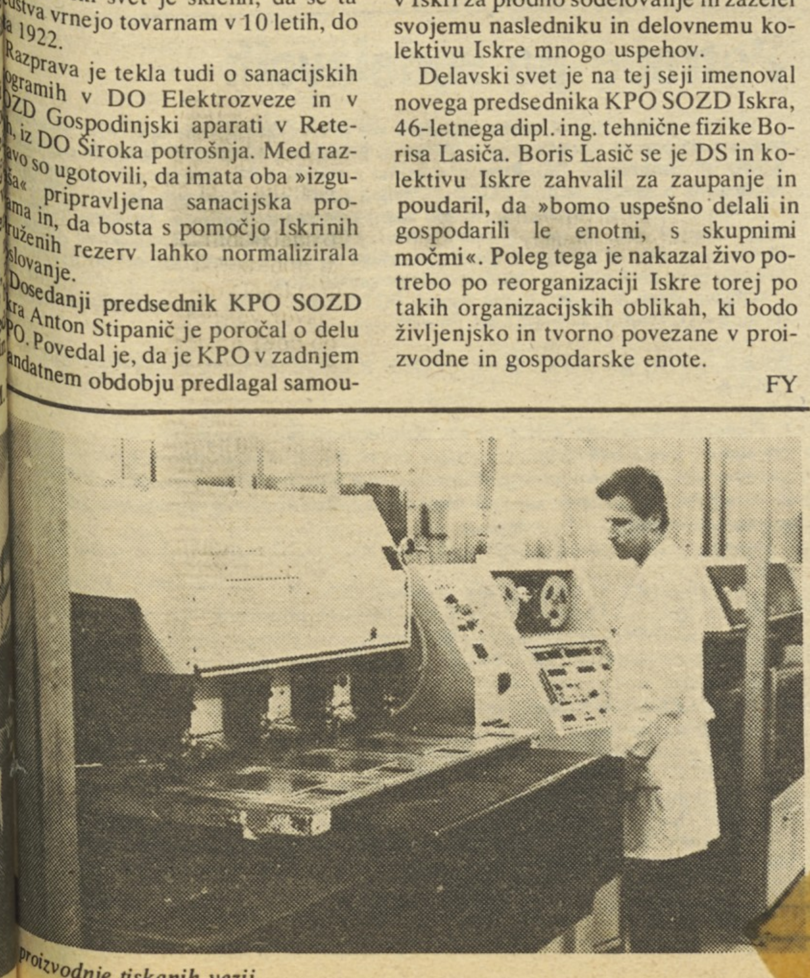

...proizvodnje tiskanih vezij.

Slabosti v naši proizvodnji in prodaji še kako vplivajo na izvoz

(Nadaljevanje s 1. strani)

torji iz Semiča.« Po njegovem mnenju, pozneje pa so se mu pridružili tudi drugi razpravljalci, so ostale Iskrine delovne organizacije premalo tržno usmerjene. Pri Avtomatiki je vprašljiva kakovost relejev, pri Široki potrošnji je »odsoten interes tovarne Pržan, da o kakovosti ne govorim, skratka celotna delovna organizacija Široka potrošnja je problematična, le Idrija pozitivno izstopa po kakovosti in poslovni disciplini.« Kibernetika je šele začetnik na tem tržišču, Telematiki ne kaže najbolje, pri Avtoelektriki zamujamo tam, kjer ne bi smeli, itd.

»Tovarne bi se morale hitreje prilagajati zahtevam tržišča, spoštovati bi morale dogovorjene roke tako pri vzorcih, kot pri poznejših dobavah. Primanjkuje tudi prospektov. Iskrine tovarne bi morale bolj slediti svetovni tehnologiji. Izjema je IEZE. Seštevek vseh 'šlamparij' in napak pa sta draga prodaja in slab iztržek. Pri vsem tem je res tudi to, da vsako leto nazadujemo in mnogo izgubljamo v očeh kupcev; za marsikaterega našega dolgoletnega odjemalca nismo več resen poslovni partner, pač pa le trenuten prodajalec....,« je dejal Ilja Medič.

Prihodnje leto naj bi se Iskrin izvoz v Veliko Britanijo, kljub vsemu, še povečal. Po mnenju Ilje Mediča bi lahko tja izvozili za več kot 10 mio dolarjev, seveda ob takšni poslovnosti, kot je običajna na zahodu.

Izvoz v Kanado in na Irsko zaenkrat še ni obembe vreden.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Preračunano v odstotke bo letošnji Iskrin izvoz v Zahodno Nemčijo bolj umirjen, kot pa na primer, v Veliko Britanijo in ZDA; večji bo za nekaj manj kot 7 % v primerjavi z lanskim letom. Po besedah direktorja firme Iskra Elektronik v Stuttgartu Draga Paušerja bo verjetno Iskra plan v celoti uresničila. Nekaj problemov bo le zaradi slabe kakovosti nekaterih izdelkov (asinhronski motorji, releji itd.) pa tudi zaradi neustreznega izvoznega plana.

Po njegovih besedah bi morali v Iskri nameniti mnogo več pozornosti izhodni kontroli in kakovosti ter komercialnemu servisu.

AVSTRIJA, ŠVICA, LICHTENSTEIN

Letošnji izvozni načrt v te tri srednjeevropske države je za skoraj petino večji od lanskega. Po ocenah, ki jih je na operativnem sestanku posredoval vodja Tržnega področja Razviti zahod II. Julij Novljan, bo imela Iskra letos največje izpade pri izvozu v Avstrijo. Osnovni vzrok za to je na kratko naslednji: nekateri v Iskri rajši prodajajo na manj zahtevna tržišča...

V Švici odpade na Perles skoraj 60 % Iskrinega izvoza. Direktor Ivo Bogoev predvideva, da se bo to razmerje prihodnje leto povečalo celo na 70 %. Direktor našega predstavništva v Švici Bogdan Košan je na sestanku poudaril, da letošnji izvozni načrt v Švico le za nekaj odstotkov presega lanskoletno realizacijo.

SKANDINAVIJA

Tržišče Švedske, Danske, Norveške in Islandije je eno redkih, na katerega bomo letos izvozili več, kot smo celo načrtovali, in sicer za 6 %. Po besedah vodje Iskrinega predstavništva v Stockholmu Igorja Trillerja je v Skandinaviji vse bolj čutiti konjukturna gibanja in s tem tudi večje povpraševanje. Medtem pa večji Iskrin izvoz zavirajo neustrezna cenovna politika, pa večji Iskrin izvoz zavirajo neustrezna cenovna politika, zamude pri atestih, neprilagajanje zahtevam tržišča, pa občuten padec poslovne discipline, nepravočasnost pošiljanja vzorcev, itd.

»Naše stranke v tej Skandinaviji preveč vlečemo za nos, so pa potrpežljivi, moram reči...,« poudarja Igor Triller.

ITALIJA

Zaradi razlik med valutnimi tečaji bo povečanje izvoza v Italijo letos v odstotkih različno v lirah, oziroma v dolarjih, bo pa občutno. Po besedah vodje Iskrinega predstavništva v Milanu Ludvika Kranjca bo skušala Iskra to povečanje doseči kljub recesiji, ki je prav v Italiji verjetno še najhujša.

Prav pri izvozu v Italijo in v obmejnem pro metu prihaja največ do večtirnosti nastopanja in neorganiziranosti, oziroma nespoštovanja dogovorjene izvozne politike v Iskri.

francija, belgija, nizozemska, luxemburg

Izvozni načrt v te dežele, ki sodijo v Iskri Commerce v tako imenovano Tržno področje Razviti zahod III., od nedavnega pa ga vodi Marjan Berce, je za nekaj manj kot 6 % večji od lansko letne realizacije. Največ seveda izvažimo v Francijo, sledijo pa ji Belgija in Nizozemska.

ŠPANIJA, PORTUGALSKA, GRČIJA, MALTA, CIPER

Še najbolj optimističen je izvozni načrt v te dežele: načrtujemo povečanje kar za 81 %. Ob tem je treba dodati, da bomo imeli precej izpadov v Grčiji, na Portugalsko bo izvoz večji kot smo načrtovali, nekoliko manjši pa bo v Španijo.

Po obravnavi operativnih načrtov izvoza v tem letu za posamezna področja Razvitega zahoda so udeleženci razpravljali o nujnih ukrepih za nadaljnjo rast Iskrinega izvoza ter za premostitev problemov, ki zdaj tarejo izvoznike. Sklepe operativnega sestanka bo v kratkem preučil kolegij glavnih direktorjev Iskrinih delovnih organizacij, vsekrat pa jih bomo objavili tudi v našem tedniku. V posebni rubriki »Rekli so« objavljamo tokrat posamezne misli nekaterih udeležencev iz razprave na operativnem sestanku.

Delovni dogovor je trajal dva dni, pri čemer je bil drugi dan namenjen ekonomsko-finančnim zadevam Iskrinih poslovnih enot. Ta del sestanka je vodil Janez Vipotnik.

Lado Drobež

»Rekli so . . .«

Misli udeležencev operativnega sestanka objavljamo po izrečenem vrstnem redu

Peter Cuderman — »Na razvitem zahodu še nimamo kupcev za načrtovanih 10,4 milijonov dolarjev izvoza. Čaka nas torej veliko dela, toda plan moramo, moramo uresničiti.«

Miloš Resnik — »Takoj moramo v akcijo, da čim več izvoznih naročil pride v Iskrine tovarne, to pa zaradi priprave proizvodnje, pridobivanje sredstev in, nenazadnje, zaradi dobrega počutja v tovarni.«

Julij Novljan — »To je nekaj nepojmljivega, s kakšnimi problemi vse se srečuje Iskrina proizvodnja.«

Boris Lasič — »Kakršnakoli sprememba izvoznega načrta ne prihaja v upoštev. Govorimo o naročilih, ki so vsekakor naša stvar, sodeč po besedah vodilnih delavcev v naših predstavništvih na razvitem zahodu pa je osnovni izvozni problem v pomanjkanju blaga in ne naročil. Toda tudi v tem je samo delna resnica — verjetno ni pravega blaga za izvoz, saj tovarne blago imajo, kajti sicer četrtletnega načrta na domačem tržišču ne bi bistveno bolje izpolnjevale, kot izvoznega. Rezerve torej so. V vsakodnevnem razgovoru z Iskrinimi tovarnami je treba opozoriti na to. Če tovarne znajo narediti blago, ponavadi pravočasno za domači trg, potem ga bi morale dvakrat več in dvakrat hitreje za zunanji trg. Moramo najti načine, da bomo izvozni plan uresničili«.

Jože Hujs — »To, da imamo sredi aprila izvozni načrt 58-odstotno pokrit z naročili, je po mojem mnenju izredno ugodno. Problem pa je v izterjavi naročil, torej v izplenu prodaje.«

Igor Triller — »Konec je časov, ko so kupci naročali za leto dni naprej. Zdaj naročajo za mesec, največ tri naprej«.

Julij Novljan — »Izvozne številke v nacionalnih valutah in izvozni rezultati so povsem drugačni, kot preračunani v dolarje.«

Jože Hujs — »Nimamo trajne in čvrste izvozne politike, saj si Iskra ponekod v tujini konkurira celo sama sebi.«

Ivo Bogoev — »Lastna distribucija omogoča mnogo boljši servis na tujem tržišču. Boljše poti po mojem mnenju ni, vprašanje je le organiziranosti naše ZT mreže.«

Marjan Henigman — »Če bi imela Iskra še močnejšo ZT mrežo bi tudi bistveno več izvozila. Iskra premalo vlaga v marketing.«

Ilja Medič — »Glede na številne probleme, pa tudi večtirnost nastopanja, bi dejal tole: koncept trženja na zunanjih tržiščih, ki smo ga sprejeli pred 15 leti, nam vse bolj uhaja iz rok.«

Boris Lasič — »V nas, v naših napakah moramo iskati krivca.

— »Odločitev o organiziranju lastne mreže v tujini, o lastnih kadrih, o lastnem izvozu je edina pravilna.«

— »Pri poslovni nedisciplini Iskrinih tovarn bi dejal, da je objektivnih razlogov od 30 do 40%, ostalo pa so subjektivni.«

Ludvik Kranjc — »Iskra Elektronica Italiana bi moral biti edini Iskrin izvoznik v Italijo, ker pa to ni, nas italijanski kupci izkoriščajo. Poenotiti moramo izvoz, tudi izvoz v maloobmejnem prometu.

LD

Orodjarna nadomešča tuje znanje in tehnologijo z domačima

V sedanjem gospodarskem položaju si tudi TOZD Orodjarna uspešno prizadeva v nadomeščanju tujega znanja in tehnologije z domačim. Plod takšnega prizadevanja sta v zadnjem času tudi naprava (varilna proga) za navarjevanje kontaktov na kontaktne priključke za TOZD Stikala in stiskalnica za lepljenje večplastnih tiskanih vezij za DO Telematiko.

Podobne varilne proge izdelujejo tuji proizvajalci, vendar smo se ob vse večjem pomanjanju deviz odločili, da takšno varilno progo izdelamo doma. Srečevali smo se z mnogimi nevsakdanjimi problemi okrog varjenja, hitrosti pomika (160 zvarov v minuti), natančnosti delitve ter dvokoračnega pomika (dve različni delitvi).

Tehnološki postopek zajema razne stopnje obrezovanja in izrezovanja traku, čiščenja traku s krtačenjem, navarenje in oblikovanje kontakta, rezanje navoja in dokončni izrez iz traku.

Zaradi zahtevnega krmilja je naprava krmiljena z računalnikom.

Naslednja naprava je stiskalnica, ki služi za lepljenje večplastnih tiskanih vezij. Ta vezja smo dosedaj uvažali.

Posebnost stiskalnice je v tem, da je potrebno delovno ploskev zaradi kemijskega procesa zelo hitro segrevati na približno 200°C in nato hitro ohladiti. Segrevanje in ohlajanje mora biti po celotni delovni ploskvi enakomerno. Sile stiskanja morajo biti v vseh območjih tlaka hidravličnega olja natančno nastavljive oziroma ponovljive. Območje tlaka je od 0 do 250 bar. Vsi ti pogoji zahtevajo glede na velikost izredno natančno izdelavo delovnih ploskev, kar pogojuje vrhunsko tehnologijo točnosti izdelave.

Ob napravi sta plod sodelovanja strokovnjakov iz TOZD Vzdrževanje in TOZD Orodjarna.

Napravi sta zopet dokaz več, da lahko zaupamo domačemu znanju in sposobnostim in da moramo tudi temu področju posvetiti večjo pozornost in zaupanje, kar se v praksi ne dogaja vedno. Velikokrat smo mišljenja, da je podobno opremo enostavneje uvoziti.

Nižja cena naših naprav od tujih proizvajalcev ter potrebe na trgu nas vodijo v razmišljanje, da bi te naprave izdelovali v manjših serijah. Vendar nam kapacitete Orodjarne in potrebe delovnih organizacij, za katere naprave izdelujemo to onemogočajo.

Posebno težavo predstavlja velika heterogenost naročil, saj le malo naprav izdelujemo v večjem številu kosov. Ker je to področje vsekakor zanimivo tudi dohodkovno, v Kibernetiki pa imamo vse pogoje tudi za izdelavo potrebne elektronske krmilne opreme, si prizadevamo za povečanje kapacitet na vseh področjih samoopremljanja, tako da bomo lahko uporabili doseženo znanje in proizvajali specialno opremo tudi za zunanje naročnike. Ta dejavnost bo potekala v okviru novoustanovljenega Inženiringa v DO Kibernetika.

Rajko Rozman

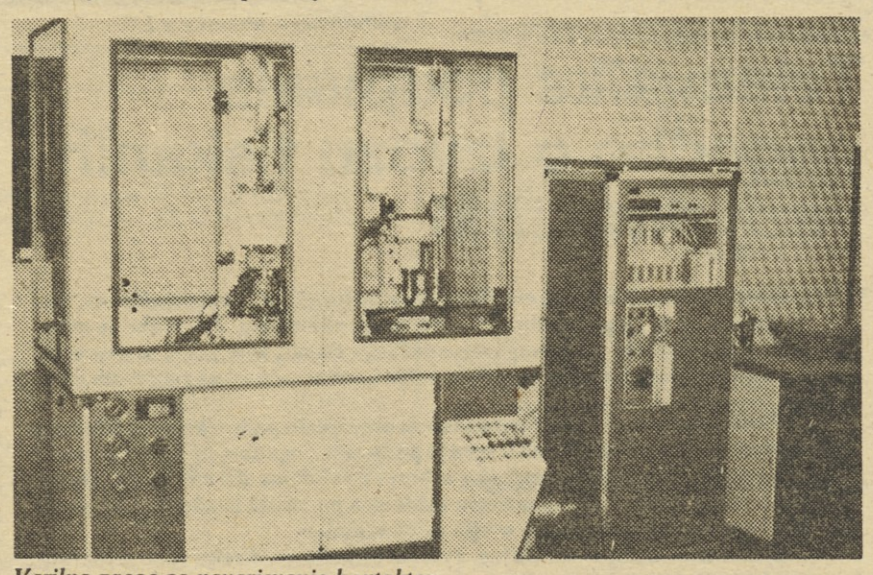

Varilna proga za navarjevanje kontaktov.

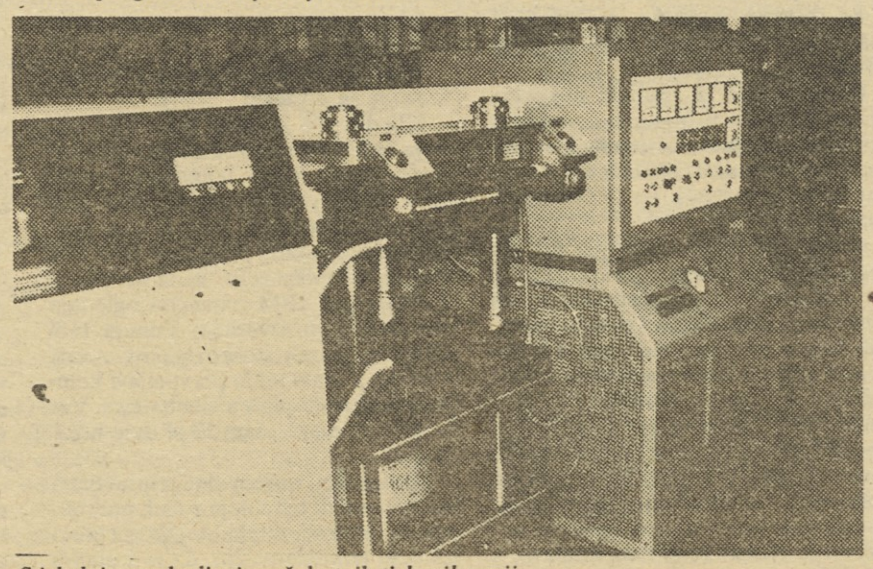

Stiskalnica za lepljenje večplastnih tiskanih vezij.

Ovire v ozkih podjetniških interesih

Pred kratkim je bilo v Ljubljani posvetovanje na temo združevanja dela in sredstev proizvodno in poslovno povezanih organizacij združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu. Posvetovanja so se udeležili gospodarstveniki iz vse Jugoslavije in dobro pretresli to zelo aktualno in pomembno tematiko.

Sobotna priloga »Dela« je opravila anketo med udeleženci tega posvetovanja in v njej je spregovoril tudi član KPO SOZD Iskra Pavle Gantar, ki je dejal:

»Kje so vzroki, da nam procesi združevanja dela in sredstev ne gredo tako, kot pričakujemo? Često nam ne uspeva združevanje dela in sredstev že znotraj organizacijsko povezanih subjektov, prav tako tudi ne med subjekti, ki sicer organizacijsko niso povezani, imajo pa poslovne povezave. Po mojem mišljenju je treba izhajati iz stališča, da pomeni pravica razpolaganja z dohodkom v temeljnih organizacijah tudi dolžnost delavcev, da sredstva združujejo v raznih oblikah, če so za to ekonomski pogoji. Tu so često ovire v podjetniško organiziranih temeljnih organizacijah in ozko gledanih interesih. Močan vpliv na to imajo tudi družbenopolitične skupnosti. Občina objektivno uravnava gospodarski razvoj na svojem območju, skrbi za kompletiranje svoje gospodarske strukture in zapostavlja ekonomske povezave v širšem prostoru.

Ne smemo prezreti, da tudi skromna materialna osnova združenega dela in padanje reproduktivne sposobnosti gospodarstva v zadnjih letih predstavlja resno oviro za hitrejše združevanje dela in sredstev. Akumulacija je slabo mobilna, sredstva organizacij združenega dela se uporabljajo za nadomeščanje izrabljenih zmogljivosti. Tudi dosedanja bančna politika pogosto ni podpirala združevanja dela in sredstev. Pri banki je bilo ugodneje dobiti kredit kot pa podporo za združevanje dela in sredstev z raznimi subjekti. Mislim, da tudi nekateri ukrepi ekonomske politike niso podpirali združevanja dela in sredstev, preveriti pa bi bilo treba tudi nekatere pravne predpise.

Nesporno so organizacije, v katere se vlagajo sredstva, privilegirane v primerjavi z organizacijami, ki sredstva dajejo. Ustanovitelji imajo do organizacij v ustanavljanju veliko obveznosti, ne pa tudi takih pravic, da bi lahko učinkovito sodelovali pri urejanju poslovanja te organizacije. Tudi pri samem konkretiziranju samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev, zlasti na dohodkovnih osnovah, se pojavlja vrsta odprtih vprašanj, kot so vprašanje cen, pri izvoznih poslih realen tečaj dinarja in podobno. Mislim pa, da tudi med subjekti, ki se na raznih področjih lotevajo raznih oblik združevanja dela in sredstev, ni dovolj zaupanja.

Znotraj SOZD Iskra združujejo delo in sredstva za določene namene, tako na primer za rezervni sklad, za investicije, za razne skupne razvojne programe, kot na primer za mikroelektroniko. Pozitivno vlogo pri združevanju sredstev pa odigrava tudi naša interna banka.

Ne smemo prezreti, da pomeni samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje v naših pogojih, ko imamo družbeno lastnino proizvajalnih sredstev, sporazumevanje in dogovarjanje enakopravnih subjektov, v katerem morajo priti do izraza temelji našega sistema in začrtana ekonomska politika. V zadnjem času pa opažamo primere, da se nekateri pri sporazumevanju z drugimi subjekti postavljajo v nadrejeni (monopolni) položaj. To se dogaja na primer pri sporazumevanju o oskrbovanju z reprodukcijskim materialom. Takšno dogovarjanje pa ni v skladu z našim socialističnim samoupravnim sistemom«.

Potrebe po sodelavcih

Na tem mestu bomo redno objavljali vse prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasnih projektno zasnovanih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sproščene sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpise za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo prispele k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objavo zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, E–11, telefon 324–061, int. 21–25.

ISKRA — ŠIROKA POTROŠNJA, TOZD RAZISKOVALNI INŠTITUT LJUBLJANA

1. Pomočnik direktorja TOZD za finančno-ekonomske vodenje

Pogoji: Visoka izobrazba ekonomske smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj in sposobnosti pri vodenju in organiziranju dela s finančno-ekonomskega področja

2. Razvijalec za razvijanje merilnih metod in izdelkov s področja mikroračunalništva in mikroelektronike — 3 sodelavce

Pogoji: Visoka izobrazba elektrotehniške smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

3. Konstrukterja za konstruiranje sestavnih delov

Pogoji: Končana srednja strojna šola, lahko tudi pripravnik

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov: Iskra Široka potrošnja, TOZD Raziskovalni inštitut, Ljubljana, Tržaška 2.

ISKRA ELEKTROZVEZE, DSSS

1. Samostojni kalkulant

Pogoji: gimnazija z maturo, znanje angleškega jezika, 2 leti delovnih izkušenj

ISKRA ELEKTROZVEZE, TOZD TTS

1. Samostojni referent za operativni plan

Pogoji: TSŠ — elektro, 3 leta delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov: Iskra, Elektrozveze Kadrovska služba, Stegne 11, Ljubljana.

ISKRA AVTOELEKTRIKA

Akcijska konferenca komunistov

V sredo, 13. aprila je bila v novogoriški Iskri Avtoelektriki letos prvič akcijska konferenca komunistov, ki so se je udeležili poleg izbranih delegatov OO iz vseh 10 TOZD in DSSS tudi vodstvo delovne organizacije ter sekretar in izvršni sekretar novogoriškega komiteja.

Konferenca je osvetlila in razrešila več nerešenih bistvenih vprašanj, poleg bogate razprave pa so vsekakor najvažnejša soglasno sprejeta stališča te akcijske konference, ki jih tudi v celoti objavljamo.

POLOŽAJ DO ZNOTRAJ VEČJIH GOSPODARSKIH SISTEMOV

Komunisti v Iskri Avtoelektriki smatrajo, da le povezane organizacije združenega dela lahko na osnovi odkritega in tvornega sodelovanja uspešno obvladujejo današnje gospodarske razmere in uresničujejo zastavljene cilje. Zato je njihova naloga, da trajno izpolnjujejo njihova razmerja v SOZD ISKRA ter z drugimi organizacijami združenega dela na osnovi skupnih interesov, ter da njihovo povezovanje s partnerji v tujini še poglabljajo, predvsem v obliki kooperacij in poslovnotehničnega sodelovanja.

Z njihovim največjim kupcem, Zavodi crvena zastava, bodo poiskali skupni interes za večjo prodajo kompleta njihovih izdelkov. Določili so tudi odgovorne nosilce za izvajanje stališča, ti pa so: — vodstvo DO in TOZD ter TOZD Komerciala.

Med konferenco delegatov ZK iz vseh TOZD.

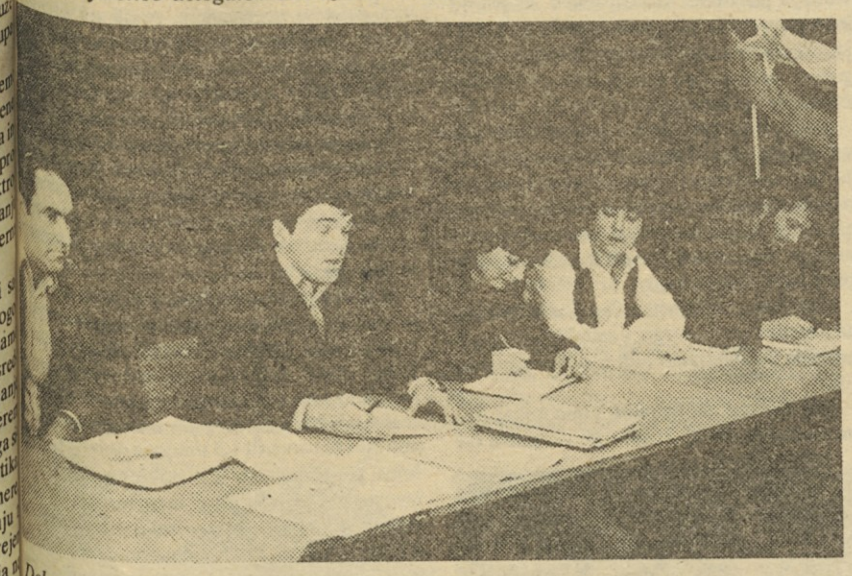

Delovno predsedstvo konference ZK.

OCENA SEDANJE ORGANIZIRANOSTI DO IN CILJI REORGANIZACIJE

Komunisti menijo, da je glede na vse ugotovljene slabosti in težave reorganizacija nujna, zato si bodo prizadevali za njeno uresničitev in s tem nadaljno krepitev družbeno-ekonomskega položaja delavca v Iskri Avtoelektriki, zato si bodo prizadevali za:

— reorganizacijo, ki bo zagotavljala uresničevanje razvojnih ciljev, ki so si jih zastavili v temeljih plana srednjeročnega razvoja DO

— ustreznejšo proizvodnjo zaganjalnikov, alternatorjev, elektronike, delovnih sredstev in drugih proizvodnih programov v DO

— predlog nove organiziranosti proizvodnje naj na osnovi strokovne analize obstoječega stanja in ob upoštevanju najnovejših dognanj s tehnično-tehnoloških področij pripravi delovna skupina komisije za reorganizacijo, zadolžena za proizvodnjo, v sodelovanju s tehnološkimi pripravami TOZD in odgovornimi delavci na nivoju DO do 30. 4. 1983

— boljše in racionalnejše izkoriščanje razpoložljivih strojnih in kadrovskih kapacitet v celotni DO

— hitrejši razvoj in osvajanje novih proizvodnih programov s ciljem postopnega prestrukturiranja proizvodnje v akumulativnejše proizvode s čim višjo stopnjo vgrajenega lastnega znanja

— čim racionalnejše združevanje skupnih del in nalog, pri čemer je potrebno upoštevati specifični položaj dislociranih TOZD

— uvajanje kolektivnega dela pri izvajanju poslovne politike ter pri koordiniranju dela v DO

— tako samoupravno organiziranost proizvodnje in spremljajočih dejavnosti, ki bo zagotavljala krepitev samoupravljanja in s tem omogočila delavcem, da dejansko odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela.

Odgovorni nosilci so komisija za reorganizacijo, komisija za uresničevanje ZZD v DO ter vodstvo DO in direktorji TOZD.

Odprta vprašanja urejanja družbeno-ekonomskih odnosov ter delitve čistega dohodka skladno z določili samoupravnega sporazuma o združitvi v DO in ZZD

— komunisti menijo, da mora urejanje odprtih vprašanj družbenoekonomskih odnosov temeljiti na načelih, ki so opredeljena v SaS o združitvi v DO

— prizadevali si bodo za urejevanje posameznih področij družbeno-ekonomskih odnosov skladno s programom dela komisije za izvajanje ZZD DO ter za razreševanje odprtih vprašanj in vsklajevanje različnih pogledov skozi javno obravnavo, na osnovi ustvarjalnega in kritičnega dialoga

— v bodoče bodo zaostrili odgovornost za izvajanje in uresničevanje sprejetih samoupravnih splošnih aktov in dogovorjenih nalog oz. aktivnosti

— komunisti smatrajo, da je potrebno načelo »za približno enako delo in rezultate dela enak osebni dohodek« uveljaviti skozi nadaljne uvajanje ISDD.

Zato pozivajo komuniste v TOZD, kjer referendumi za sprejem sprememb in dopolnitev SaS o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov niso uspeli, da na osnovi analiz vzrokov za neuspeh vložijo vse sile v pripravo in izvedbo ponovnega referenduma, da aktivnosti uvajanja ISDD v DO ne bi zastale.

Na podlagi rezultatov ponovljenih referendumov bo komisija za izvajanje ZZD DO pripravila rokovnik uvajanja vrednotenja zahtevnosti del in nalog po TOZD.

AKTUALNA VPRAŠANJA KADROVSKE POLITIKE V DO

Komunisti poudarjajo, da je kadrovska politika ena bistvenih sestavin gospodarskega in družbenega razvoja, zato podpirajo usmeritve v gradivu za doseganje kvalitetnejših premikov v kadrovski strukturi.

Zato si bodo prizadevali za:

— zmanjševanje fluktuacije, predvsem strokovnega kadra, kar bodo dosegli z ustreznejšim nagrajevanjem, stimuliranjem in motiviranjem njihovega dela. Ustreznejše nagrajevanje ustvarjalnega dela morajo zagotoviti skozi merilo uspešnosti in na osnovi SaS o vzpodbujanju in nagrajevanju ustvarjalnega dela. Pri tem se morajo predvsem komunisti v vseh sredinah boriti za odpravljanje miselnosti o nagrajevanju po položajih in ne po delu in rezultatih dela!

— selektivnejše nameščanje delavcev na opravljanje del in nalog, za katere nimajo ustrezne strokovne izobrazbe. Pri tem se morajo bolj posluževati preizkusov znanja itd.

— vzpodbujanje in vključevanje sposobnih in marljivih delavcev v potrebno izobraževanje ob delu in iz dela.

— zaposlovanje pripravnikov, ki naj bi pripravniško dobo v čim večji meri opravljali v neposredni proizvodnji

— pridobivanje strokovnih kadrov iz zunanjih virov.

— ustrezno povečanje štipendiranja mladih na rednih šolah.

— odgovornejše razreševanje konfliktov v medsebojnih odnosih.

— čim ustreznejšo porazdelitev strokovnega kadra ob reorganizaciji, s ciljem kadrovske krepitve proizvodnih TOZD.

Odgovorni nosilci so kadrovska služba, direktorji TOZD, vodje sektorjev v DSSS in vodstvo DO.

Predlog ureditve odnosov med TOZD AET in drugimi TOZD ter DSSS v DO ISKRA — Avtoelektrika Nova Gorica, kot osnova za nadaljnje razreševanje odnosov v DO

Komunisti pozdravljajo gradivo za ureditev odnosov med TOZD AET in drugimi TOZD in DSSS v delovni organizaciji kot osnovo za nadaljnje urejevanje odnosov v DO in zahtevajo dosledno izvajanje dogovorjene delitve delovnih nalog na dogovorjenih družbeno-ekonomskih osnovah, da bi s tem odpravljali nedorečenosti in nesoglasja, ki vodijo v dezintegracijske težnje.

Odgovorni nosilci: vodstvo DO, direktorji TOZD, vodje sektorjev v DSSS.

M.R.

Rezultati raziskave o internem posojilu

Na pobudo KOS so sodelavci dejavnosti tržnih raziskav TOZD Marketing opravili mnenjsko raziskavo - ustmeno anketo v reprezentačnem vzorcu zaposlenih v SOZD Iskra. Omenjena anketa je zadevala presojo glede razpisa internega posojila, s katerim bi premostili izredno težavne razmere na področju zagotavljanja sredstev za obratna sredstva. Raziskavo so opravili v 12 delovnih organizacijah, oziroma njihovih TOZD. Vzorec je zajel 359 anketiranih in reprezentančnost vzorca so zagotovili predvsem po sledečih kriterijih: delovna doba v Iskri, spol, starost, izobrazba in osebni dohodek.

Anketa je pokazala, da se 27 % anketiranih ne strinja s predlagano akcijo razpisa internega posojila, da se jih polovica delno strinja in da se v celoti s predlogom razpisa internega posojila strinja le 14,5 % anketirancev.

Sama individualna pripravljenost za sodelovanje z vpisom internega posojila pa kaže sledeča struktura: da je 33,4 % anketiranih delavcev kategorično odklonilo svoje sodelovanje pri vpisu posojila, da je 53,5 % anketirancev bilo pripravljenih na sodelovanje z vpisom, in da se 12,5 % anketirancev ni opredelilo.

Iz analize izhaja, da je bil predlog razpisa internega posojila pri delavcih v Iskri kot oblika reševanja nastale problematike sprejet pozitivno in da pomeni v prvi vrsti izraz solidarnosti, ne glede na njihovo siceršnjo pripravljenost za sodelovanje.

Anketa je tudi pokazala še na neko, zelo pomembno plat razmišljanja Iskrinih delavcev. Ne gre samo za korekten odnos do ankete in vprašanja posojila, temveč predvsem za številne predloge, ideje, pripombe in sugestije o tem, da bi lahko z boljšo notranjo organiziranostjo, z izkoriščanjem notranjih rezerv v zvezi z zalogami in terjatvami, z racionalnejšo nabavo in porabo repromateriala, s smotrnejšimi naložbami, z zmanjšanjem administriranja itd., občutno lahko popravili finančne probleme in zmanjšali potrebo po dodatnih sredstvih s pomočjo notranjega posojila.

Kot je znano, je sindikat na zadnji seji predsedstva KOS podrobno obravnaval rezultate raziskave, poslušal poročilo o njej ter se na podlagi ugotovitev raziskave odločil, da preneha z nadaljnjimi aktivnostmi v zvezi s predlagano akcijo.

D.Ž.

Telematika podpisala pogodbo o izvozu tiskanih vezij firmi IBM

(Nadaljevanje s 1. strani)

sprejete s strani IBM. Pripravljalno obdobje obsega od 24 do 30 mesecev. To pomeni, da se bo naš izvoz začel šele čez dobri dve leti.

Pogodba o dobavi tiskanih vezij je načelno neomejena, vendar zaenkrat zajema le obdobje petih let.

Kaj ta pogodba pomeni za IskroTelematiko?

Mihelič: V tej pogodbi je za nas več dobrih stvari. Najpomembnejše je dejstvo, da gre za izvozno pogodbo na konvertibilno tržišče. Vemo, da je izvoz na to področje trenutno naš problem številka ena. Druga pomembna stvar je ta, da bomo dobili tehnologijo, ki jo že sicer želimo razvijati. TOZD Tiskana vezja si že dalj časa prizadeva za povečanje proizvodnje večslojnih tiskanih vezij. V omejenih količinah jih za potrebe Telematike že dela. Vendar — v elektroniki se zahteva vse večja gostota vezi in vedno večja zanesljivost, kvaliteta. Z novo tehnologijo bomo lahko napravili pomembne razvojne korake naprej, pa tudi naši izdelki bodo lahko postali cenejši. Ta tehnologija je naravnana tako, da je maksimalno racionalna pri sorazmerno veliki zahtevnosti. Kot sem že omenil, je pri večslojnih ploščah tiskanega vezja potrebno, da se izplen čim bolj poveča,

S to tehnologijo bomo prišli v razvojni vrh svetovne proizvodnje na tem področju, saj je znano, da je firma IBM na tem področju vodilna.

Slišati je bilo nekatere glasove, da se iz te pogodbe lahko izcimi nekakšna konkurenca slovenskemu združenemu računalništvu. Kaj menite o tem?

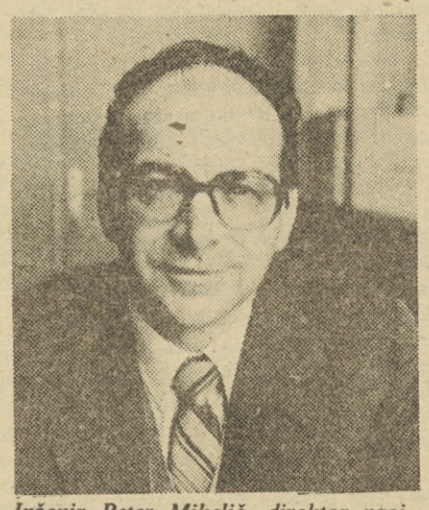

Inženir Peter Mihelič, direktor proizvodnje Iskre Telematike.

Mihelič: Podpis kakršnekoli direktne, izvozne pogodbe med Telematiko — ali kako drugo DO Iskre — in firmo IBM ne pomeni nikakršnega namena, da bi ustvarjali kakršnokoli konkurenco programu, ki ga ima Iskra Delta, oz. slovensko združeno računalništvo. Vedno ga lahko samo dopolnjuje. To je jasno in okrog tega ni bilo nikoli nobenega dvoma. Res pa je, da se bo treba dogovoriti, katera področja namerava in zmore obvladovati Iskra Delta in katera bodo ostala prepuščena iniciativi ostalih proizvajalcev.«

Kazimir Mohar

»Menjava straže«

»Danes bo menjava straže na vrhu«, je dejal pred sejo delavskega sveta SOZD Iskra eden izmed delegatov. Na seji, v petek, 15. aprila letos je namreč delavski svet razrešil dosedanjega predsednika KPO SOZD Iskra Antona Stipaniča in imenoval novega: Borisa Lasiča. Seveda smo oba ob tej priložnosti vprašali prvega, s kakšnimi občutki zapušča Iskro in drugega, s kakšnimi sprejema to odgovorno nalogo.

ANTON STIPANIČ dosedanji predsednik kolegijskega poslovodnega organa Iskre je to zahtevno nalogo opravljal 4 leta. V Iskri pa je bil zaposlen 10 let. K nam je prišel z republiškega Izvršnega sveta, še prej pa je delal v diplomatski službi. Za razrešitev svoje funkcije v Iskri je prosil zato, ker odhaja na novo dolžnost v Beograd, kjer bo opravljal nalogo v predsedstvu Zvezne gospodarske zbornice.

»Iz Iskre odhajam z občutkom, da so bila to moja najplodnejša leta pa tudi najlepša leta mojega življenja. Seveda mi je tudi težko, saj zapuščam v Iskri tisoče znanih in neznanih prijateljev,« je dejal Anton Stipanič ob slovesu za naše glasilo. »Pa ne pozabite se v glasilu Iskra zahvaliti vsem Iskrašem za res plodno sodelovanje vseh deset let, kar sem jih preživel v Iskri. Vsi skupaj, nas je nad 30 tisoč, smo ta leta ustvarjali in naredili veliko. Morda nad našim delom res ni svet ostrmel, vendar smo za razmere, v katerih smo delali, gospodarili in sodelovali, naredili velik korak naprej.«

BORIS LASIČ, diplomirani inženir tehnične fizike pa je na isti seji, bil imenovan za novega predsednika KPO SOZD Iskra. Po imenovanju se je zahvalil delavskemu svetu za izkazano čast in zaupanje ter nadaljeval: »K samoupravnim odločitvam moramo pritegniti tudi širše strukture v Iskri, tako k upravljanju in samoupravljanju in k iniciativnemu delovanju. Tako bomo dobili zrele, pretehtane in strokovne odločitve, ki nam bodo omogočale redno delo, socialno varnost in perspektive za nadaljnje obdobje.«

FY

Iskra na sejmih

BULAWAIA
28. 4. — 8. maja 1983
Jugoslovanska gospodarska razstava v tem mestu v Zimbabveju. Iskra se bo predstavila s telefonijo.
Organizator: Jugoslavija public in Iskra Marketing

ZAGREB
9. — 13. maja 1983
Mednarodna razstava medicine in tehnike. Iskra se bo predstavila s kibernetiko
Organizacija: Iskra Marketing

BRATISLAVA
10.—15. maja 1983
Razstava električnih ročnih orodij
Iskra se bo predstavila z ERO in Perlesom.
Vodja stojnice: Julij Novljan
Organizacija: Iskra Marketing

KRANJ
13. — 19. maja 1983
Razstava malega gospodarstva
Borza programov za kooperacijske ponudbe.
Iskra bo predstavila izdelke iz kooperacij in izdelke, za katere iščemo kooperante.
Projektant: Drago Novak
Organizator: Iskra Marketing

BEOGRAD
10. — 15. maja 1983
Predstavili se bosta delovni organizaciji Delta in Avtomatika.
Projektant: Zvone Zupanek
Organizacija: Iskra Marketing

NOVI SAD
13. — 22. maja 1983
Kmetijski sejem
Iskra se bo predstavila na dveh stojnicah. Na zunanjem prostoru bomo predstavili delovanje ERO in razstavili telefonsko centralo v kontejnerju, v notranjem pa izdelke Avtomatike.
Projektant: Polona Pogačar
Organizator: Iskra Marketing

MOSKVA
25. 5. — 8. 6. 1983
Razstava avtomatike
Iskro bo predstavljala Avtomatika
Projektant: Drago Novak
Organizacija: Iskra Marketing

OB 60-LETNICI TOVARNE BATERIJ ZMAJ

10-letnica vključitve v Iskro

V prostorih družbene prehrane SGP Grosuplje so delavci DO ZMAJ praznovali 60-letnico ustanovitve njihove tovarne in 10-letnico vključitve v SOZD Iskra. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki občin Ljubljana-Šiška, Ljubljana — Center, v kateri je tovarna Zmaj delovala polnih 55 let in predstavniki SOZD Iskra ter drugi gostje.

Po govoru predsednika delavskega sveta Marijana MAYERJA o zgodovini tovarne in po govoru direktorja DO Franca Smoliča, v katerem je orisal današnji gospodarski trenutek te delovne organizacije, je spregovoril še predsednik Izvršnega sveta Ljubljana — Šiška, Dušan Brekič, v imenu SOZD Iskra pa je navzoče pozdravil namestnik predsednika KPO SOZD Iskra, Pavle Gantar.

Po kulturnem programu z Logaškim oktetom so podelili priznanja jubilantom 10,20, in 30-letnega dela v ZMAJU, nakar so delavci DO ZMAJ proslavili svoj pomemben jubilej v prijetnem in prijateljskem vzdušju.

Govor predsednika DS DO Marjana Mayerja

Tovarišice in tovariši!

V imenu samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij v naši tovarni, vam na današnjem srečanju ob jubileju našega Zmaja izrekam prazničen pozdrav in dobrodošlico.

Naš delovni vsakdan, vpet v zaostrene gospodarske razmere v tem obdobju, v katerem se z velikimi težavami borimo za doseganje načrtovanih ciljev, naj danes 15. aprila označimo za trenutek oddiha. Ob prehojeni 60-letni poti naše tovarne baterij, postojmo malce in se ozrimo nazaj, v našo preteklost.

Pred 60. leti, bilo je v ponedeljek, 26 marca leta 1923 ob 16. so se v prostorih Zadružne gospodarske banke v Ljubljani, na Miklošičevi cesti 10, zbrali takratni delničarji na svojem ustanovnem občnem zboru. Rodila se je HYDRA, nova slovenska industrija, namenjena za proizvodnjo baterij, ki se je že čez dobra tri leta preimenovala v ZMAJ. Samo nekaj skromnih let po ustanovitvi so takratni delavci obveščali javnost, da je ZMAJ prva tovarna za žepne, paličaste, anodne in mrežne baterije v Jugoslaviji.

Predsednik DS Marjan Mayr govori.

V letu ustanovitve, pred 60 leti so bile v mesecu decembru izdelane prve ploščate baterije. To se je zgodilo v prostorih hiše prvega slovenskega župana Grassellija na Mestnem trgu. In kadarkoli vas danes pot zanese v staro Ljubljano, tja pred Magistrat, poleg Državne založbe, se ozrite na hišno številko 25. Tam so naši predniki začeli z delom, ki so ga nato prenašali na kasnejše generacije, vse do današnjih dni.

Zgodovina naše tovarne je pestra in burna in težko bi jo v tem kratkem času predstavili nazorno. Pa vendar, nekaj pomembnih uspehov, vzponov in padcev velja omeniti ob tej priložnosti.

Zmaj iz leta 1926 je imel že tretjo obletnico obstoja, imel je za seboj že prvo likvidacijo, prvo selitev na Miklošičevo cesto, hkrati pa načrtoval že naslednjo, ki jo je uresničil 1929. leta, na Šmartinsko cesto 28, kjer se je delo, proizvodnja in obstoj nekoliko umiril. Delavci, katerih število nikoli ni preseglo 100, so izdelovali baterije, ki so za takratne pojme predstavljale dobršen del luksuza.

Prišla je vojna in vrste so se razredčile. Tisti, ki so ostali in delali, so imeli namen obdržati tovarno, stavbo, proizvodno tehnologijo, hkrati pa po raznih kanalih pošiljali izdelke osvobodilni vojski.

Leta obnove so prinesla odprta vprašanja o naši nadaljni usodi. Zastarela tehnologija, izključno na osnovi ročnega dela in kopica drugih vplivov so Zmaju omajali temelje. Iskal je svoj nadaljni obstoj v povezavi z drugimi tovarnami, iskal najboljše rešitve, in se s prvim delavskim svetom leta 1952 krepko postavil na lastne sile in v nekaj letih doživel razcvet, svoj višek, ki se je nekaj let kasneje ponovno prevesil v poraze in boje za nadaljni obstoj.

Danes, in ne samo danes, temveč je bil na vseh naših jubilejih, praznovanjih in raznih svečanostih ZMAJ in njegov pojem naše tovarne v ospredju z oznako ponosa vseh aktivnih in upokojenih sodelavcev. Beseda ZMAJ je bila etiketa naših uspehov in v času porazov in padcev, je bila gonilna sila, s katero smo v strnjenih vrstah premagovali težave. To so bila leta 48, 52, 63. To so letnice boja delavcev za obstoj tovarne ZMAJ, če omenimo le tri.

Leto 1948: Tovarno Zmaj je treba sanirati, nima nobene perspektive. Inšpekcijske in druge službe grozijo. Razmere so obupne.

Leto 1952. Prva seja prvega delavskega sveta v Zmaju z eno samo točko dnevnega reda. Zapreti tovarno, ali se boriti za uveljavitev in razvoj.

Leto 1963. ZMAJ bo odpustil 400 delavcev. Tako so pisali časopisi. Takratni ukrepi, da kolikor izvoziš, toliko uvoziš, so delavce Zmaja pritisnili ob zid.

Še bi lahko izpostavili nekatere kritične letnice, toda, bila so tudi leta naših večjih uspehov. Največ strojev smo kupili leta 1964. Z njimi smo odpravili ogromno ročnega dela. Največji tehnološki dosežek je bil leta 1968. Kupili smo stroje in licenco VIDOR iz Anglije. Na teh strojih delamo klasične baterije še danes.

Ivica Dolanc v oddelku alkalnih baterij.

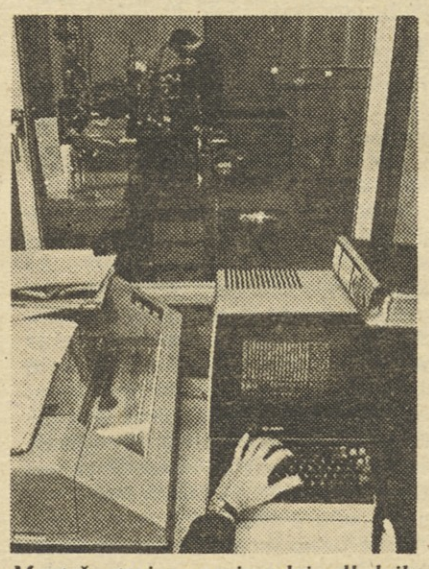

Montaža stroja za proizvodnjo alkalnih baterij.

Pred petimi leti smo si zgradili novo tovarno. Pred desetimi leti smo se povezali z Iskro. Prav 17. aprila bo poteklo natanko 10 let, ko smo s temeljitimi pripravami izvedli nadvse uspešen referendum o integraciji s takratnim združenim podjetjem Iskra.

Vsi ti dogodki pa so povezani s prizadevanjem vseh delavcev Zmaja, ki so oblikovali razvoj, dograjevali notranjo organiziranost in se po samoupravni poti in z družbeno politično aktivnostjo vedno naravnavali na širše ekonomske in politične tokove in kar je treba poudariti, vselej uspešno.

Zgodovino oblikuje človek, zgodovino naše tovarne pa so oblikovali delavci. Ne samo sedanji, aktivni, zaposleni v Zmaju že dolgo vrsto let, temveč tudi naši upokojenci, ki so danes med nami in so žive priče nekdanjih dogodkov. Veselili so se prvega stroja, prvega avtomobila, veselili so se vsakega novega, četudi skromnega uspeha.

Danes ima tovarna ZMAJ 95 upokojencev. Precej izmed njih jih je prvič prestopilo prag Zmaja leta 1926. Večina jih je prav v naši tovarni napolnila polno delovno dobo.

Pozornost do njihovega minulega dela je naša dolžnost, zahvala in priznanje. Prav zato so tudi danes med nami. Zanje organiziramo že vrsto let pred dnevom republike tradicionalno srečanje v Zmaju. Vsako leto se v njihove vrste vključujejo novi. Kajti, tudi med aktivnimi delavci imamo mnogo — da tako rečem »starih zmajevcev«, katerim se bo pravkar iztekla polna delovna doba v Zmaju.

Za njimi prihajajo nove generacije, mlajši delavci in še bodo prihajali za nami, z novimi močmi, novimi idejami in tudi ustrezno usposobljeni. Stremeli bodo za novimi dosežki, za novimi uspehi in nanje je treba računati. In naj vedo, da tako, kot so bili dani temelji naši proizvodnji baterij pred 60 leti, kot so bili dani temelji našemu razvoju pred 20 leti, tako se danes ustvarjajo pogoji za jutrišnji dan. To pa hkrati pomeni, da bo moralo vsako dograjevanje, vnašanje novosti v kakršnikoli obliki sloneti na tistih osnovah, ki so že temeljito preizkušene.

Jubilantke 30-letnega dela: Marija Grošelj, Marija Kerznar in Milena Peterlin s... nam povedale, da se je v teh letih kar so one v ZMAJU precej spremenilo, saj je bil... delo sprva povsem ročno in zato tudi bolj naporno, malicali so kar na dvorišču in tu... tople vode za umivanje ni bilo. Skratka, veliko so v tem času naredili, izboljšali in do... gradili, precej pa še bodo tako, da so na svojo delovno organizacijo kar ponosne.

To pa je hkrati napotilo vsem sedanjim in prihodnjim delavcem, da negujejo tradicijo Zmaja z vsemi svojimi značilnostmi in dosežki, za katere smo že pred 10 leti prejeli visoko odlikovanje RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI.

Današnji delavec v Zmaju ima široko paleto možnosti, da se razživeto vključuje v samoupravno in družbeno politično aktivnost v ožjem in širšem smislu. Dani so pogoji in takšne tudi negujemo in bogatimo.

Naj zaključim z ugotovitvijo, da marsičesa nisem povedal. Ostalo je še veliko nedorečenega. Toda, tako kot naši predhodniki, se tudi sedanji delavci borimo za uspešnejši jutrišnji dan. Kot doslej, se tudi v tem obdobju intenzivno vključujemo v vse napredne tokove našega družbenega sistema in smo v povezavi z Iskro naravnani v sfere iskanja najboljših izhodov za prihodnost. In takšni moramo ostati.

Tovarišice in tovariši!

Ob letošnjem našem praznovanju bi si lahko priznali, da smo ponosni na našo preteklost in našo sedanjost in da bomo še dalje gojili našo tradicijo.

Da takšen namen imamo, smo ponovno dokazali tudi danes, ko smo se zbrali na jubilejni slovesnosti ob 60-letnici obstoja tovarne baterij in našega ZMAJA.

Govor direktorja DO Zmaj Franca Smoliča

Spoštovane sodelavke, sodelavci, dragi upokojenci in vabljeni gostje!

60-letnica je častitljiv jubilej v življenju vsakega posameznika, kaj šele v delovanju in obstoju delovne organizacije. 60 let vztrajanja in dela številnih generacij nam je omogočilo, da danes po tolikih letih s ponosom zremo na prehojeno pot.

Kljub temu, da živimo v zaostrenih gospodarskih razmerah, ko iz dneva v dan s težavami rešujemo tekočo poslovno problematiko, moramo vseeno z več optimizma gledati v prihodnost, kajti generacije pred nami so bile postavljene pred enake, ali celo pred težje preizkušnje.

V 60 letih smo si ustvarili ugled in prostor na jugoslovanskem trgu, v zadnjih letih pa se uspešno uveljavljamo tudi v svetovnem merilu.

Dovolite mi, da omenim samo nekaj pomembnejših nalog, ki smo jih uresničili od našega zadnjega jubileja, ko smo ob 55-letnici otvorili novo tovarno.

Direktor DO Franc Smolič med govorom.

Naj na začetku poudarim, da smo v tem času naredili pomembne premike v naši samoupravni organiziranosti, ko smo iz enovite delovne organizacije prešli na DO z dvema temeljnima organizacijama združenega dela in delovno skupnostjo skupnih služb. Takšna samoupravna organiziranost se je v praksi v celoti potrdila z nadaljnim razvojem samoupravljanja in imela odraz v uspešnem gospodarjenju v obeh temeljnih organizacijah. Začeto delo moramo nadaljevati, še zlasti pri razvijanju odnosov svobodne menjave dela in ustreznega sistema delitve po delu.

V obdobju od zadnjega jubileja do danes je za DO izredno pomembna usmeritev v izvoz. V letu 1979 je Zmaj po daljšem obdobju zopet začrtal izvoz kot svojo pomembno plansko nalogo. V tem letu smo realizirali 250.000 dolarjev izvoza s tem, da smo lani že ustvarili 1,5 milijona dolarjev, za letos pa planiramo 1,8 milijona dolarjev izvoza. To so izredno pomembni rezultati, saj je večina našega izvoza usmerjena na konvertibilna tržišča Zahodne Evrope. Kljub velikim prizadevanjem, na katera moramo biti ponosni pa z ustvarjenim izvozom še vedno ne uspevamo pokrivati naših potreb po uvozu reprodukcijskih materialov.

Ker pospešen izvoz tudi v bodoče ne bo zadostoval našim uvoznim potrebam, bomo morali intenzivno delati na zamenjavi nekaterih uvoženih surovin z domačimi, pri čemer vidimo realne možnosti že letos na področju naravnega mangana in elektrolitskega papirja. Zaradi omejenih uvoznih možnosti bomo morali tudi večino strojne opreme izdelati doma.

V zadnjih letih smo tudi bistveno razširili naš proizvodni program, kar še posebej velja za program svetilk, ki smo jih v lanskem letu proizvedli in prodali že prek 600.000. Proi-

(Nadaljevanje na 5. stran)

Marija Kočiš v montaži.

Ivanka Stariha in Fikreta Simonović v montaži.

Delavci so se na proslavi prijetno poveselili.

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Perspektivna proizvodnja servomotorjev

Povečanje konvertibilnega izvoza je osnovna zahteva, pri vseh razmišljanjih o novih naložbah. Kadar pa gre za investicijo, ki naj bi poleg večjega izvoza pripomogla tudi k naglejši preorientaciji iz obstoječega proizvodnega programa k zahtevnejšemu, v smer profesionalizacije, je seveda zahteva še toliko bolj upravičena. Prav to pa velja za nameravano naložbo v Tovarni elektromotorjev v Železnikih, kjer nameravajo pričeti z vlaganji v proizvodnjo zahtevnih servomotorjev.

Da ta ugotovitev ni zgolj »lokalnega« značaja potrjuje tudi ugotovitev delavskega sveta SOZD Iskra, ki je to naložbo poleg naložbe v TOZD TV Pržan opredelil v vrstni red za letošnje leto. Za kakšne motorje pa pravzaprav gre?

V zgodovini so se najprej pojavili enosmerni motorji, ki so pač izkoriščali energijo, kakršno so tedaj tudi proizvajali — proizvajali pa so enosmerno. Te motorje so nadomestili predvsem izmenični asinhronski motorji, ki so bili po pričetku proizvodnje izmenične električne energije primernejši za široko uporabo. Asinhronski motorji s kratkostično kletko namreč nimajo relativno hitro obrabljivih delov (ščetke in kolektor), obrabo ležajev z drsnimi kontakti pa lahko zanemarimo. Asinhronski in sinhronski stroji z navitjem na rotorju imajo sicer tudi ščetke in drsne obroče, vendar ima ta kombinacija gibljivega kontakta vseeno bistveno daljšo življenjsko dobo kot kombinacija ščetke — kolektor.

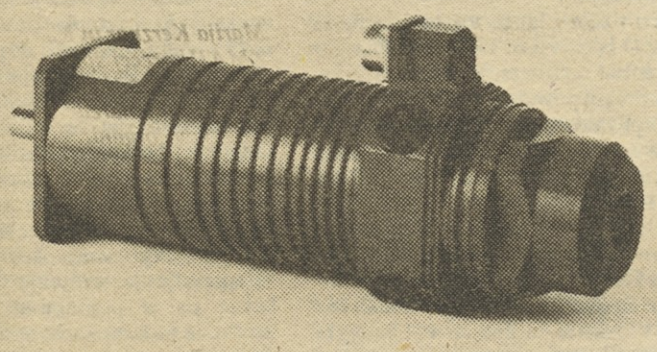

Servomotor — obetajoč proizvodni program.

V novejšem času se pojavljajo krmiljeni in regulirani pogoni. Ti pa zahtevajo motorje, pa naj bodo to pogonski ali krmiljni, ki jim je možno spreminjati karakteristiko n - f(M) (število obratov je funkcija momenta). Asinhronskim in sinhronskim strojem lahko spreminjamo karakteristike brez uporabe močnostne elektronike le z velikimi, pogosto nesprejemljivimi izgubami in velikimi regulacijskimi časi. Prav zato so se ponovno uveljavili enosmerni motorji (predvsem v paralelni vezavi s tujim vzbujanjem), ki jim lahko že s transformacijo napetosti enostavno in z majhnimi izgubami spreminjamo karakteristike.

Z uporabo kvalitetnih trajno magnetnih materialov so se karakteristike motorja še izboljšale, zmanjšali pa sta se tudi masa in volumen motorja glede na dimenzije motorjev s klasično navitimi statorji. Z razvojem močnostne elektronike so se bistveno izboljšale tudi regulacijske karakteristike sistema (regulator — motor), tako da se je odprla možnost uporabe izmeničnih servomotorjev v regulacijskih sistemih.

Poglavitna prednost izmeničnih servomotorjev pa je, da nimajo ščetk kot najbolj »kritičnih« — obrabljivih delov motorja. Pri enosmernih servomotorjih je namreč komutacija izvedena mehansko s pomočjo kolektorjev in ščetk. Te pa se seveda obrabljajo, zato je treba po določenem času očistiti kolektor in zamenjati ščetke. Pri izmeničnem servomotorju pa je krmilno statorsko navitje, permanentni magneti pa so na rotorju; komutacija je elektronska. Motorja ni potrebno vzdrževati, življenjska doba je odvisna od vzdržljivosti ležajev, kajti življenjska doba statorskega navitja je dvakrat ali trikrat daljša.

Opis delovanja pa prikriva dejstvo, da gre za izredno zahtevne izdelke, ki so doma in v svetu vse bolj iskani. Uporaba servomotorjev se je še posebej povečala z razvojem NC (numerično krmiljene) obdelovalne tehnologije, kjer je zahtevana velika natančnost pozicioniranja (razred ± 2 µm).

V Jugoslaviji ni proizvajalca takih elektromotorjev, čeprav so potrebe velike, možnosti pa so seveda tudi za konkuriranje na svetovnih trgih. Osvojitev proizvodnje tako zahtevnih izdelkov — za kar bo potrebno osvojiti tudi najsodobnejšo tehnologijo — bo imela potem dvojni učinek. Pokrite bodo vse potrebe na domačem trgu in tako zmanjšan uvoz, hkrati pa bo Tovarna elektromotorjev iz Železnikov lahko te motorje tudi izvažala.

Sicer pa je eden od ciljev osvajanja te zahtevne proizvodnje tudi pospešeno razvojno delo na področju krmilja in ostalih elektronskih elementov in slednjič osvojitev — skupno z ostalimi Iskrinimi organizacijami — proizvodnje celotnih regulacijskih sistemov.

Že v začetku smo poudarili, da gre za osvajanje proizvodnje, ki bo izvozno intenzivna, saj v Železnikih predvidevajo, da bodo več kot polovico proizvodnje lahko izvozili, pa tudi doma prodani motorji bodo nadomestili uvožene. Tako že za prihodnje leto predvidevajo več kot 1,5 milijona nemških mark neto deviznega učinka, če bo seveda zaključena investicija v skupni vrednosti 89,1 milijona dinarjev.

Fleischman

Govor direktorja DO Zmaj Franca Smoliča

(Nadaljevanje s 4. strani)

vodnja svetilk in drugih naprav, ki trošijo baterije nam direktno pomaga pri večji proaji baterij, zato bomo z njo nadaljevali tudi bodoče, hkrati pa bomo k temu spodbujali udi druge jugoslovanske proizvajalce, saj emo, da smo Jugoslovani glede porabe baerij na samem repu v Evropi.

Izvoznih prizadevanj nismo nikoli obravavali ločeno od naših razvojnih usmeritev. V zadnjem času se namreč izredno hitro ši jo področja profesionalne uporabe baterij a najrazličnejših področjih od medicine pa e do vesoljske tehnike. Tem tokovom se kušamo prilagajati tudi v naši delovni orgaizaciji.

Z uvajanjem alkalnih in gumbastih baterij naši lastni tehnologiji in z domačo strojno premo ter z intenzivnim razvojnim delom a novih elektrokemijskih sistemih, bomo mogočili postopno programsko prestruktuiranje, večjo profesionalizacijo in miniatuizacijo, ki bo hkrati nudila realne možnosti a plasma izdelkov na zahtevna zahodna trga in omogočila večji dohodek, saj bo v ih izdelkih vgrajenega več našega znanja in mogo manj materiala.

Z navedeno poslovno usmeritvijo in naljnim razvojem samoupravljanja si bo delovna organizacija Iskra — Industrija baterij ZMAJ tudi v bodoče zagotovila mesto med poslovno uspešnimi DO, kot je bila večino let v svoji 60. letni zgodovini.

V današnjem trenutku nas najbolj pesti oskrba z domačimi in uvoznimi materiali, kar nam povzroča težave in občasne zastoje v proizvodnji, ki pa jih s skupnimi močmi zadovoljivo rešujemo.

To kažejo tudi doseženi rezultati v prvih treh mesecih, ko smo uspeli realizirati 22 % letnega planiranega izvoza in kolikor toliko zadovoljivo pokrivati tudi potrebe domačega trga.

Ob tem pa moramo opozoriti na vedno večji razkorak med cenami vhodnih materialov in zamrznjenimi cenami naših finalnih izdelkov, ki že predstavlja resno oviro v nadaljnjem poslovanju. Zaostrene gospodarske razmere bodo tudi v prihodnje od nas vseh zahtevale veliko prizadevnosti, pri čemer računamo na pomoč Iskrinih strokovnih služb in še posebej Iskre Commerce.

Dovolite mi, da se na koncu najlepše zahvalim vsem zaposlenim, upokojencem in bivšim delavcem Zmaja za njihov tvorni delovni prispevek v preteklih 60 letih.

Katarina Pancer pri izdelavi gumbastih baterij.

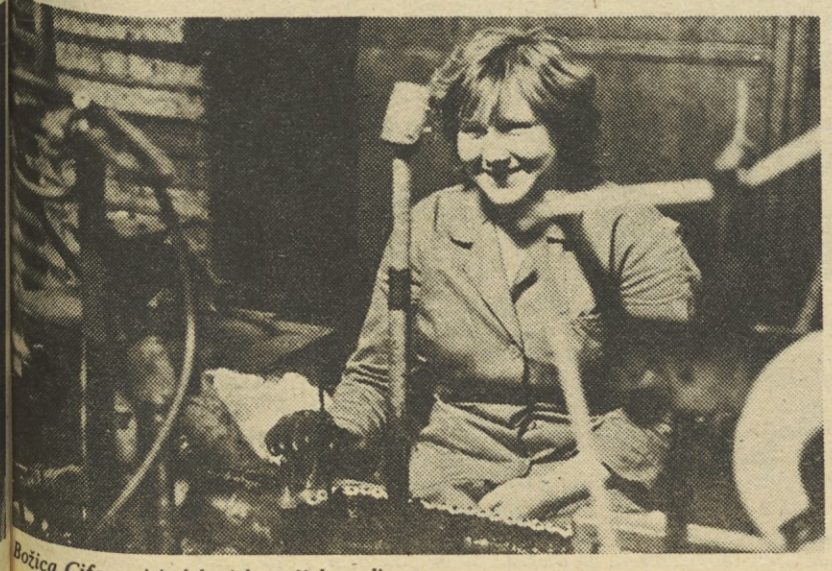

Božica Cifer pri izdelavi baterijske celice.

ISKRA — SOZD Elektrokovinske industrije
Svet za nagrajevanje uspešnih diplomskih nalog

razpisuje

Nagrade za uspešne diplomske naloge

po dokončanem višješolskem, visokošolskem in podiplomskem študiju.

NAMEN NAGRAJEVANJA diplomskih nalog je spodbuditi diplomante, da bi se seznanili s svojim bodočim delom, da bi spoznali problematiko dela in poslovanja v organizaciji združenega dela Iskra in da bi preizkusili strokovno raziskovalni način dela na praktičnem problemu ter pri tem prispevali k razvojnemu delu v Iskri.

POGOJI

Kandidati lahko na razpis prijavijo diplomsko nalogo, ki obravnava problematiko v okviru dejavnosti Iskre in so jo opravili v letu 1982 in 1983 do zaključka razpisa. V poštev za nagrado pridejo naloge, ki so ocenjene z oceno prav dobro in odlično.

Naloge se ocenjujejo z vidika:
— koristnosti nalog za Iskro
— možnosti praktične uporabe
— naslonitve na domače vire

Skupaj s prijavo dostavijo kandidati izvod naloge z oceno in obrazložitvijo, najkasneje do 15. julija 1983 na naslov: Skupne službe SOZD Iskra, Trg revolucije 3, Ljubljana (nagrade za uspešne diplomske naloge).

Nalog, ki so bile že nagrajene v drugih razpisih ali so bile objavljene ne bomo upoštevali.

NAGRADE IN PRIZNANJA:
— 10 denarnih nagrad v višini po 12.000 din
— 5 pismenih priznanj
— priznanja mentorjem nagrajenih nalog

Podelitev nagrad in priznanj bo novembra 1983.

RAZGOVOR Z DIREKTORJEM BIROJA ZA INDUSTRIJSKI INŽENIRING BLEIWEISOM

Znanstveno in praktično za boljšo organizacijo dela

Omenili ste, da ste večkrat postavljeni pred take zahteve, oz. komplicirane naloge, da je izvedba teh nalog na robu vašega znanja. Kako takšne naloge sploh rešujete?

»Če zanemarim družbeno problematiko, ki redno spremlja vse naše delo, potem oblikujemo pot do rešitve kakršnekoli naloge s področja naše dejavnosti na osnovi znanih, osvojenih in večinoma že preizkušenih strokovnih podlag, to je tehnik in metod, ki so dejansko naše orodje. V splošnem velja, da lahko obvladaš organizirana dela, če dobro poznaš elemente dela in če znaš te elemente optimalno združiti. Mogoče je še najbližja primerjava z abecedo. Vse kar povemo ali napišemo, sestavlja 25 črk. To so elementi...

S kombinacijo teh elementov lahko sestavimo besedo ali roman. Pri sestavljanju v smiselno celoto pa je potrebna druga polovica znanja, veliko izkušenj, daru, inteligence. V naši dejavnosti moramo obvladati tako znanje za obvladovanje elementov dela (to so temeljna znanja) in za združevanje teh elementov. Združevanje teh elementov v organizacijo dela pa je od primera do primera drugačno. Na tem področju pa se moramo neprenehoma učiti, dopolnjevati, razvijati in preverjati v praksi. To je tisti del znanja, ki ga pridobiš z izkušnjami, to je bistvo našega razvoja.«

Verjetno morate v Biroju opraviti veliko razvojnega dela?

»Če pogledamo malo v preteklost ugotavljamo, da rezultatov razvojnih nalog, ki so bile financirane iz »dejavnosti 1« in ki so bile edini vir preživljanja takratnega Oddelka za študij dela, nismo mogli ali znali preizkusiti v delovnih organizacijah Iskre. Od leta 1970 dalje je BII nabiral izkušnje in znanje ter širil področje svoje dejavnosti predvsem izven Iskre, z direktno prodajo v obliki projektov.

Zaradi neustrezne kadrovske strukture je bil vsa ta leta razvoj sistemov in metod le spremljajoča nujnost, če smo hoteli slediti željam in potrebam naročnikov in usposabljati naše sodelavce za zahtevnejše ali kompleksnejše naloge, oz. strokovnejše rešitve.

Velik del razvoja je baziral na znanju oz. motivaciji posameznikov, ki ga je usmerjalo povpraševanje kupcev ter spoznanje o našem neznanju. Z zaostrovanjem gospodarske situacije in z odhodom nekaterih sodelavcev smo morali razvojno delo začeti plansko usmerjati, tako po vsebini kot po stroških. Osnovni odnos do razvojnega dela pa je, da BII ni razvojna inštitucija, ampak rabi svoj razvoj za boljše, širše in ne nazadnje cenejše izvajanje osnovnih dejavnosti (razvojna dejavnost naj bi bila le orodje in ne cilj). Pridobivanje, ali širše urejanje znanja, predvsem teoretičnega, pa predstavlja osnovo razvojnega dela, ki pa se mora v praksi preko posredovanja praktičnega znanja potrditi. Razvojne naloge brez praktične aplikacije so v preteklosti pomenile tudi nekakšno »uspavanje«.

V srednjeročnem planu razvojnih nalog (1981—1985) smo predvideli predvsem v prvih dveh letih znatnejša sredstva iz fonda združenih sredstev za razvoj strokovnih podlag, v nadaljevanju pa bomo te strokovne podlage uporabljali pri uvajanju v OZD v obliki konkretnih projektov. Prehod od razvoja na uvajanje bo postopen.

Od leta 1979 dalje, ko je nastal ZORIN, smo ponovno kandidirali za združena sredstva SOZD z razvojnimi nalogami, ki pomenijo pripravo strokovnih podlag za izvajanje dejavnosti BII.

Zadnja leta smo tudi v svojih letnih planih izločili del svojih kapacitet za razvoj metod in adaptacijo ter dopolnjevanje strokovnih podlag in za izobraževanje oziroma dopolnjevanje znanja naših sodelavcev.

Razvojno delo na področju organizacije dela ni laboratorijski način dela. Rešitve problemov si sicer lahko zastavimo najprej teoretično, na ravni pisarne.

Vendar moramo nato takšne rešitve preveriti v praksi, v sodelovanju pri organiziranju dela v tozdu, službi, izdelku itd. Šele s preverjanjem namreč lahko ugotovimo pravilnost oz. nedoslednosti in pomanjkljivosti teoretično opredeljene rešitve. V obdobju zadnjih treh let smo porabili znatna združena sredstva za razvoj naših pristopov, metod, znanja, zdaj pa bi morali tisti, ki so združevali sredstva za ta razvoj, postati koristniki pridobljenega znanja, oz. nam bi morali omogočiti, da teorijo preverimo v praksi. Šele preverjanje lahko pokaže potrebne nadaljnje razvojne korake. Poleg tega pa ugotavljamo, da tudi delo na klasičnih projektih, ki jih izvajamo, zajema del razvoja, če že ne osnovnega pa vsaj aplikativnega.

Zato smo v sozdu ponudili v začetku srednjeročnega obdobja do 50% svojih kapacitet za razvoj (sprejeto je bilo le okrog 29%), da bi, oboroženi z ustreznimi znanji, v nadaljevanju posegli s svojim delom v živo delo. Zaradi naštetih vzrokov program dela BII-ja sestavljata dva dela. Prvi del zajema našo vizijo razvoja znanja in strokovnih predlog, drugi del pa ponuja storitve, ki baziraj na že osvojenem znanju. Zavedamo se, da drugi del ne spada v področje razvojne dejavnosti sozda, je pa nujno nadaljevanje te dejavnosti; v nasprotnem se pojavlja vprašanje, zakaj sploh razvijati, če ni uporabnikov tega znanja. Mislimo, da le takšna pot lahko pripelje do poenotenja določenih strokovnih podlag, rešitev in znanja, kar je edina trdna osnova za poenoten informacijski sistem, boljšo fizično produktivnost, optimalno izrabo kapacitet, pravičnejšo rešitev po delu itd.«

Za naše bralce bi bilo verjetno zanimivo tudi to, kako se vgrajuje dejavnost vašega biroja v dejavnost organizacij iz okvira Iskre?

Veliko premalo se zavedamo, da je treba na področju organizacije dela vložiti veliko dela in časa, če hočemo doseči rešitve, ki naj bi brez korenitih sprememb v tehnologiji in gospodarjenju trajale med 5—7 let. Po tem času pa se spet pojavi potreba po natančnejšem renoviranju in dodelavi organizacije dela. Po takem času že uvedene rešitve delno zastare, oz. pokažejo svoje hibe, ki se sčasoma tudi nakopičijo, tako da se na koncu pokaže, kot da so rešitve slabe. Dodaten problem, ki se prav tako pogosto pojavlja, pa je dejstvo, da se dobre rešitve v praksi lahko uporabljajo napačno.«

Torej je po vašem mnenju razvoj organizacije in njeno izboljševanje zahteven in dolgotrajen proces?

Vsekakor, vendar bi ob tem opozoril na naslednje: organizacijski problemi niso vsi enako pomembni niti ne enako zahtevni. Pogosto se dogaja, da se v OZD v praksi lotevajo prenekaterih problemov, ki bi jih glede na učinke lahko uvrstili v »c« kategorijo, pri čemer pa zanemarijo učinkovitejše in zahtevnejše naloge, za katere pa je potrebno veliko več strokovnega dela. V delovnih organizacijah je že kar nekako navada, da žele organizacijske probleme rešiti kar čez noč. Ker časa za strokovno delo ni, ostanejo edino še politične rešitve, ki pa so žal večinoma pragmatične.«

Tako reševanje organizacijskih problemov nedvomno ni ustrezno in ne perspektivno? Kako to stanje preseči?

»Odgovor na to vprašanje ni enostaven. Tu bi opozoril, da ne zadošča, da za lasten razvoj delovnih metod in pristopov k reševanju organizacijskih problemov skrbimo samo znotraj našega Biroja, ampak bi morala biti ustrezna, nam kompementarna skrb prisotna istočasno tudi v OZD v Iskri. Za uspeh

(Nadaljevanje na 6. strani)

ISKRA — AVTOMATIKA

Obisk v Dobrepolju

V torek, 5. t.m. je bil na pobudo delavcev TOZD Stikalni in zaščitni elementi iz Dobrepolja sklican delovni sestanek, kateremu so prisostvovali predstavniki družbeno-političnih organizacij občine Grosuplje: Janez Koščak predsednik skupščine, Franc Gruden, predsednik izvršnega sveta skupščine, Andrej Ambrožič, sekretar občinskega komiteja ZK in Janez Lučar, sekretar občinskega sindikalnega sveta; iz delovne organizacije Avtomatika: Marcel Božič, predsednik poslovodnega odbora DO, Bruno Štiglic, član poslovodnega odbora za tehnično področje, Vika Zupan, koordinator ZK, Franci Černe, predsednik KOOZS in Brane Habjan, predsednik OOZSM Avtomatika. S strani TOZD so sestanku prisostvovali: Anton Drobnič, direktor TOZD in predstavniki DPO, samoupravnih organov in proizvodnje.

Namen sklica sestanka je bil, da se prisotne seznani s tekočo problematiko v TOZD, ki se pojavlja pri realizaciji proizvodnje. V uvodu je direktor TOZD, Anton Drobnič podal nekaj rezultatov poslovanja v preteklem letu, planske postavke za tekoče leto in rezultate prvega trimesečja. S proizvodnjo bimetalnih relejev TRB 20-27, pomožnih relejev TRP 41-50, PR 100 in TRA ter izdelavo raznih tipk, podnožij in pribora, so v lanskem letu povečali celotni prihodek za 32 % nasproti letu 1981, dohodek za 15 % in čisti dohodek za 3,5 %.

Letošnje leto naj bi zaključili s 510 milijoni celotnega prihodka, 143, milijoni dohodka in 30 milijoni čistega dohodka. Podatki iz prvega trimesečja kažejo, da so na domači trg prodali za 30 % plana, na tuji pa za 18 %.

Čeprav rezultati nikakor niso slabi, je iz primerjave za pretekla obdobja razvidno, da akumulativnost TOZD hitro pada in s tem tudi uspešnost poslovanja. V temeljni organizaciji vidijo vzroke predvsem; v pomanjkanju novih proizvodov, v neprestani rasti cen repromateriala (kositer, žlahtne kovine) in podsestavov, medtem ko so cene njihovih izdelkov ostale praktično nespremenjene, v povečanem deležu za amortizacijo (dograditev novega tovarniškega poslopja), v povečanju prispevkov za dejavnosti skupnega pomena v okviru DO in SOZD ter zaradi povečanega števila zaposlenih, kar je vezano na sprostitev delovnih prostorov, v povečanju sredstev za osebne dohodke.

Kot je v nadaljevanju povzel besedo Marcel Božič, predsednik poslovodnega odbora Avtomatike, je potrebno TOZD gledati kot del delovne organizacije. »S tem se tudi težave temeljne organizacije odražajo v delovni organizaciji in obratno. Zato so nekatere pripombe, ki ste jih izrekli, upravičene, pri nekaterih pa je potrebno pogledati obe strani.

Poglejmo primer akumulacije: za celotno Avtomatiko lahko trdimo, da ji akumulativnost pada. Kako bo v letošnjem letu, je v prvi vrsti odvisno od nas samih, kako bomo gospodarili, in od širšega okolja, ki nam okvire in pogoje gospodarjenja postavlja. Skoraj enako je s cenami. Analize za nazaj so pokazale, da stanje na področju elementov, predvsem relejev ni najbolj rožnato. Izhod je v novih proizvodih in drugič v povišanju cen, kolikor nam predpisi to dopuščajo.

Po drugi strani pa se dnevno srečujemo z rastjo cen repromateriala, kot ste že sami omenili. Če še nekoliko pogledamo delovno organizacijo kot celoto, smo lansko leto zaključili nekje v povprečju in s takšnimi rezultati ne moremo biti zadovoljni. Izvozili smo nekaj več kot 50 %, uvozili nekaj manj in zadržali devizno ravnovesje.

Povprečen vpogled daje zadovoljivo sliko, globji pa odkriva marsikatero pomanjkljivost. V prvem četrtletju so se na primer pojavile posledice lanskoletnega restriktivnega uvoza ob zaključku leta. Zato so tudi proizvodni rezultati nekoliko skromnejši. Približno 20 % realizaciji plana (v posamezni TOZD različno) sledi 22 % realizacija prodaje, kar pomeni, da smo prodali nekaj več kot naredili in s tem vsaj nekoliko znižali zaloge, ki pa še vnaprej ostajajo eden izmed večjih problemov. Prav tako ni bilo izvozno napravljenega dovolj. Prav v tem času se pojavlja razširitev klasičnih trgov — Zahodna Evropa in Amerika, vendar naročil še vedno primanjkuje.

Druga pomanjkljivost, ki jo bolj občutimo je v tem, da delovna organizacija nima zgrajenega modernega informacijskega sistema. Prav na tem področju smo zastavili akcijo, da TOZD v čim krajšem času opremimo s potrebnimi terminali, ki naj bi jih nekje do konca srednjeročnega obdobja povezali s centrom v delovni organizaciji. Moramo se zavedati, da je prihodnost limit, ki ga moraš povezati z znanjem in dobro opremljenostjo.«

Iz besed Bruna Stiglica je bilo razbrati, da bi v primeru redne oskrbe z repromaterialom in naročili, ki bi sledila dinamiki proizvodnje, v Avtomatiki lahko naredili 30 — 40 % več. To pomeni, da nimamo zasedenih vseh proizvodnih kapacitet. Našteti pogoji niso odvisni samo od nas. Zato moramo rešitve poiskati doma. Eden od izhodov je v tem, da z dvigom rešitve poiskati doma. Eden od izhodov je v tem da z dvigom znanja in pametno kadrovsko politiko naredimo tehnološki korak naprej.

Ko že govorimo o temeljni organizaciji, ki ima svoj sedež v občini Grosuplje, torej v eni od manj razvitih slovenskih občin, povzemimo besede občinskih predstavnikov: Računano po prihodku zavzema Tovarna Stikalnih in zaščitnih elementov četrto mesto v občini, zato ji ne gre odrekati pomena, ki ga ima za razvoj domačega kraja. Tudi po izvoznih rezultatih se nahaja med prvimi petimi organizacijami združenega dela. Iz tega razloga je razumljivo, da si občina želi, da bi delovna organizacija še pospešeno spremljala in prispevala k razvoju TOZD. In to ne v smislu večjega zaposlovanja, temveč v programski obogatitvi in s tem v možnosti za nemoten potek proizvodnje in zagotovitve socialne varnosti 262 članskega kolektiva. Zavedamo se, da se nahajamo v času splošne gospodarske krize, da so težave povsem razumljive, da pa jih z dobrim programom, ki ga mora dati delovna organizacija, vsaj omilimo, če že ne odpravimo. S strani občine bo TOZD dobila pomoč, ki jo lahko nudimo in to v prepričanju, da se bo medsebojno sodelovanje še vnaprej dobro odvijalo.

Kje so torej rešitve? Odgovor je takle:

— predvsem v osvojitvi novih programov. V letošnjem letu predvidevajo, da bodo osvojili dva nova izdelka, ki naj bi dopolnila proizvodni program. Vendar pa bi bilo potrebno programsko usmeritev dolgoročnejše opredeliti,

— v obnovitvi strojnega parka z novo opremo, ki je vezana na proizvodnjo novih elementov

— v zvišanju cen nekaterim izdelkom

— in v večjem angažiranju nabavne in prodajne službe v DO in SOZD.

Š.D.

Z delovnega sestanka.

Olgi Bizjak v slovo

Pomladnega jutra se je v naših srcih naselila boleča resnica, ko smo zvedeli, da te ni več, da smo te izgubili za vedno — dobro delavko, tovarišico in prijateljico.

Vsi smo te poznali kot vestno in DOBRO. Kadar smo te srečevali, poklepetali, želeli tvoj nasvet ali pomoč, si bila vedno pripravljena pomagati, svetovati. Nobena naloga ti ni bila pretežka, pa čeprav je bilo tvoje življenje težko in te je zaznamovalo že v otroški dobi, ko si triletna izgubila očeta. Zaposlila si se najprej v Planiki, od januarja 1958 pa si delala v naši delovni organizaciji Iskra Kranj, in sicer nazadnje kot vknjiževalka.

Ustvarila si družino in topel dom. Bila si ljubeča mati hčeri Bojani in sinu Urošu.

Smrt, ki je kruta in ne prizanaša niti dobroti in skromnosti, jima je vzela najdražje, kar sta imela — mater. Izguba je nenadomestljiva. Življenje ti tudi kot materi ni ponujalo dobrot z veliko žlico. Pred sedmimi leti te je sinova težka nesreča hudo prizadela in zapustila sinu trajne posledice. Nihče več mu ne bo mogel, kot ti, nadomestiti božajoče materine roke in vsakodnevnih drobnih nežnosti, ki jih pozna le mati.

Neozdravljiva bolezen te je spremljala že leto dni. Vse dneve, ko si se borila proti zahrbtni bolezni smo upali, da bosta zmagali tvoja volja do življenja in dobra volja. Tako rada si se smejala. Upala si in z njo mi vsi, ki smo te poznali, da se boš vrnila med nas in nas bodrila kot vedno.

V petdesetih letih tvojega življenja, ko je bilo pred teboj še toliko nalog, upov, želja, si klonila pod kruto usodo smrti, ki je zahtevala svoje.

Vsi sočustvujemo s tvojimi najdražjimi, v naših srcih pa boš ostala zapisana kot nasmejana, dobra, vestna Olga, ki smo jo občudovali, kajti vedno si bila človek v pravem pomenu besede, izredno voljo do življenja.

Sodelavci DS Komerciala
Iskra Telematika

Znanstveno in praktično za boljšo organizacijo dela

(Nadaljevanje s 5. strani)

skupnega reševanja organizacijskih problemov je potrebna določena raven strokovnosti in pripravljenosti na obeh straneh, tako na strani Biroja, kot tudi na strani našega naročnika. Ker pa to ni tako, niso tako redki primeri, ko naročniki naročajo tako interdisciplinarne naloge, da segajo že na sam rob naših današnjih zmogljivosti.«

Očitno je, da se mora vaš Biro prilagajati trgu?

Tako je. Vendar bi dodal, da je naš Biro v sedanjem obsegu primeren nekako za projekte manjšega obsega, na ravni DO. V nasprotju s tem pa so projekti, kakršni se lahko oblikujejo na ravni večjih sistemov, kot so SOZD, branže ali celo republike, ob normalnih projektih prevelik zalogaj.«

»In kaj potem, če se srečate s prevelikimi nalogami?

»Ob tem vprašanju bi raje opozoril na dejstvo, da v planskih dokumentih potencialnih uporabnikov našega dela običajno naloge organizacijske narave niso navedene ali pa niso jasno opredeljene. Posledica tega je, da nam manjka osnova za usmerjanje našega lastnega razvoja tako, da bi se že danes pripravili za naloge, ki nas čakajo.

Pomen tega bi bil še toliko večji ob dejstvu, da je potrebno za takšne akcije pravočasno pripraviti ustrezne kadre, saj usposobitev strokovnjaka takega formata praviloma po končani visoki šoli traja še več let. Gre namreč za to, da mora strokovnjak pridobiti zadostno količino in tudi zadostno raznovrstnost znanja in izkušenj in si poleg tega pridobiti še zaupanje naročnikov. Poleg vsega tega pa je treba upoštevati tudi neizogibne osebnostne lastnosti, ki so za svetovalca odločilnega pomena.

Problem priprave, oz. planiranje kadrov za najzahtevnejše in velike projekte je namreč v tem, da potrebnih osebnostnih lastnosti nimajo že vsi tisti, ki si sicer pridobe ustrezno šolsko izobrazbo in izkušnje, kar pa pomeni, da se šele iz določenega večjega števila kandidatov »naredijo« strokovnjaki, ki jim je mogoče zaupati velike in najzahtevnejše projekte. Naj zaokrožim: naravna posledica pomanjkanja planiranja organizacijskih projektov je ta, da potrebnih kadrov enostavno ne moremo imeti na zalogi v trenutku, ko nastane potreba po njih.«

S SEJE ODBORA ZA GOSPODARJENJE IN DOHODKOVNE ODNOSE

Zagotoviti spremljanje delitve OD

»Tudi v letu 1982 jugoslovanskemu gospodarstvu ni uspelo slediti raz... nim usmeritvam, ki so bile dane z zvezno in republiškimi resolucijami. ... vedno nam ni uspelo izdelati take ekonomske politike, ki bi vzpodbudila, ... tudi primorala tako gospodarstvo kot celotno našo družbo k odgovorno... izpolnjevanju skupno dogovorjenih ciljev. Produktivnost dela se še vedno ... uspela uveljaviti kot osnovni kriterij za pridobivanje dohodka.

Kljub restriktivnim ukrepov se vrsta nesorazmerij še vedno pojavlja. Tako cene kljub zamrznitvi še naprej rastejo. Tudi dohodkovna motiviranost izvoza je kljub devalvaciji v preteklem letu še vedno prenizka.

Kljub vsem tem neugodnim pogojem pa je slovensko gospodarstvo kljub tudi nizkim razpolagalnim pravicam z devizami, vendar doseglo boljše rezultate kot jugoslovansko. V prispevku slovenske industrije pa je imela pomemben delež prav elektroindustrija. Njen porast je znašal kar 7,4 %, ob nizki rasti zaposlovanja.

Tako v celoti lahko ugotavljamo, da je SOZD Iskra v letu 1982 dosegla relativno dobre rezultate. V zadnjem kvartalu je precej povečala proizvodnjo, kar pa je vplivalo tudi na druge pokazatelje, da so bile vse postavke v porastu glede na poprejšnje leto; tako je letni načrt Iskra izpolnila.

To leto je obenem pomenilo drugo leto srednjeročnega obdobja. Zato so na seji Odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose, ki je bila pretekli četrtek v Iskrini stolpnici v Ljubljani spregovorili tudi o njem.

V nadaljevanju seje so govorili tudi o planu stroškov za poslovno letalo za leto 1983 ter predlog za obračunsko vrednost ure poleta in ključ združevanja sredstev za odplačilo kredita... zadnji točki pa so obravnavali Aneks ... Letnemu programu SOZD Iskra za ... 1983 za izvajanje družbene usmeri... delitve dohodka.

Pri tem so poudarili, da Dogovor ... uresničevanju družbene usmeritve ... porejanja dohodka v letu 1983 pr... videva, da delavci v delovnih skup... stih in TOZD in DO skupnega pome... ki opravljajo delo za TOZD v ses... SOZD usklajujejo delitev osebnih ... hodkov z gibanji le-teh v TOZD.

Prav zaradi tega pa je nujno, da s... aneksom korigira planirana delitev ... hodka v smislu določil dogovora in ... gotovi spremljanje izvajanja v kvar... nih poročilih poslovanja SOZD Iskra ... tem bodo vsi delavci v SOZD imeli ... razpolaga kvalitetne analitske podl... za spremljanje svojih odločitev pri ... porejanju dela dohodka za osebne ... hodke. Pri tem pa Aneks prinaša ... predlog usklajevanja delitve doho... in spremljanje izvajanja delitve. V... kakor pa je pomembno, da Ane... upošteva tudi možnost spremembe, ... dopolnitve predlaganega dogovora ... primeru, če bi bilo nadaljnje pada... realnih osebnih dohodkov delavc... SOZD nesprejemljivo.

M...

LETNA PROGRAMSKA KONFERENCA SINDIKATA IEZE

Optimistično, a kritično

V ponedeljek, 11. t. m. je bila letna programska konferenca osnovnih o... ganizacij sindikata Industrije elementov. Zbrali so se delegati vseh TOZ... predstavniki poslovodnih organov in na konferenco je prišel tudi predsed... Občinskega sindikalnega sveta občine Ljubljana Šiška Maks Cebek.

Letno poročilo je bilo zelo kritično in se je dotaknilo vseh področij samoupravnega, družbenopolitičnega in gospodarskega življenja v delovni organizaciji. Ugotovili so, da je bilo poslovno leto uspešno, vse TOZD so poslovale pozitivno, le izvoza niso realizirali v celoti po načrtu, čeprav so izvozili 17 % več kot leto poprej.

Kot negativno pa so ugotovili, da vse preveč rastejo stroški in da se kaže upadanje zdrave ekonomike, čeprav se veča storilnost. Tudi samoupravni odnosi še niso na višini, kot bi želeli, zlasti to velja za dohodkovne odnose med tremi, proizvodno povezanimi TOZD. Zato je konferenca tudi dala pobudo za srečanje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij prizadetih TOZD, kjer naj bi uredili nesoglasja.

Prvo trimesečje letošnjega leta tudi ni tako kot so načrtovali. Proizvodnjo so dosegli z 90 % in tudi izvoz ni bil v celoti realiziran. Zato so razpravljalci menili, naj bi zlasti poslovodni delavci storil še več, da bi bili doseženi zastavljeni cilji, kar velja zlasti za izvoz. Hkrati so zvedeli, da je bilo v proizvodnji kopica težav zaradi pomanjkanja materialov in negotovega deleža ustvarjenih deviz, kar je botrovalo nižjemu doseganju načrtov v proizvodnji.

Po poročilu je bila precej živahna debata o posameznih točkah poročila. Tako so nekateri menili, da je poročilo premalo analiziralo dosežke, ki niti ... bili slabi, a vse preveč poudarjalo sp... drsljaje, ki pa so kljub vsemu v mej... dopustnosti.

Sprejeti sklepi so kar velika obve... nost za sindikalno konferenco in ... osnovne organizacije TOZD. Sk... njeno je bilo, da naj se bolj aktivira de... delavskega nadzora, naj se poživi ... koče informiranje o vseh vprašanj... sindikat naj se aganžira pri reševan... problemov v poslovanju TOZD v pr... zvodnji. Zlasti pa mora skrbeti za d... sledno izvajanje sistema delitve ose... nih dohodkov po delu in ob tem je tre... slediti enotnim sprejetim aktom v v... SOZD Iskra.

Tudi inventivni dejavnosti naj p... sveti sindikat več pozornosti, saj je zn... nje potrebno za prodor na svetovni ... in za napredek domače elektronike. ... je še pomembnejše ob prizadevanju ... zmanjšanje uvoza.

Sklenili so tudi, da prenesejo last... tvo počitniške hiše na Krvavcu, ki ... bila doslej sindikalna, na TOZD Ke... mika, Magneti, Orodjarna, Special... elementi, Feriti in DSSS.

Izvoljen je bil tudi nov nadzo... odbor: Marija Jevnikar iz Elektroite... Slavko Hudoklin iz Feritov in Sta... Sluga iz HIPOT. Izvolili so tudi no... člane Izvršilnega odbora Sindikal... konference namesto razrešenih ... sicer: Stefko Kmet iz Orodjarne, Ja... Špiletič iz KEKO in Sergeja Omlad... iz TOZD SEM.

N...

Še do nedavnega je kraljevala v centru Beograda v Njegoševi 13 mogočna zgradba ... v kateri smo imeli dolgo vrsto let tudi mi, SOZD Iskra svoje prostore, svojo trgovino ... Častitljivo zgradbo je načel zob časa, morali so jo podreti. Nanjo spominja le še go... nji posnetek. Trgovino so odprli med prvimi v naši državi, vseskozi je uspešno posl... vala in nudila prebivalcem našega glavnega mesta to in ono iz Iskrinega bogate... programa. Sedaj so trgovino preselili na drugi konec Beograda, ki pa še zdaleč ni ... tako dostopna in privlačna. Izvedeli smo, da želijo Beograjčani in mesto Beograd no... lokal, nove prodajne prostore na istem mestu, še nadalje prisotnost SOZD Iskre ... poznani lokaciji. Narejen je že načrt zgradbe v izmeri 300 kvadratnih metro... zgradba je izredno reprezentančna, sodobna, vsklajena z okolico, žal pa vsi vem... kako je v tem trenutku na investicijskem področju. Upanje Beograjčanov pa kljub ... temu ostaja, saj dolgoletna tradicija tudi nekaj pomeni.

Prodaja sistemov TOZD TTS

Izgube TOZD TTS v lanskem letu postavljajo že same po sebi vprašanja o ključnih problemih, ki so v tem trenutku najusodneje prisotni v tej delovni organizaciji. Posebej je še zanimivo mnenje delavcev iz različnih služb, predvsem iz prodaje in zato smo se obrnili na Janeza Hitija, vodjo prodaje sistemov ter mu zastavili nekaj vprašanj.

Janez Hiti.

Kako poteka prodaja?

Proizvodni program TOZD TTS je tržno zanimiv, seveda pa veljajo zanj določene specifičnosti, ki so nekoliko drugačne na domačem, kot na tujem trgu. Za domače tržišče velja, da imamo več naročil, kot smo jih sposobni uresničiti v kratkih dobavnih rokih, kar pa ne pomeni, da nimamo konkurence, tako - domače, kot tuje. Omenim naj, da je konkurenca tem močnejša, čim večji so projekti, sicer pa lahko navedemo tri najodločilnejše argumente konkurence.

Prvi je kompletnost programa, posebej ko gre za tuje konkurente. Tu moramo ugotoviti, da lahko ponudimo kompletne sisteme, vendar pomeni to dostikrat visok odstotek uvoženih komponent, ali celo opreme kar je v sedanjem času, ob neugodnem uvozno-izvoznem razmerju zelo obremenjujoče za nas, včasih celo nesprejemljivo. Rešitev vidimo predvsem v nadomeščanju čim več uvoznih komponent z domačimi in kompletiranju našega proizvodnega programa.

Drugi argument so cene. Tuja konkurenca je doslej, vsaj na mednarodnih licitacijah pokazala večjo konkurenčnost od nas. Pri domači pa je problem naslednji : marsikdaj se srečujemo z dejstvom, da gredo domači konkurenti pod našo ceno, smo pa po drugi strani relativno solidnejši in si tako kljub temu zagotavljamo tržišče.

Tretji argument so dobavni roki. Tu se zaradi naše sorazmerne majhnosti ne moremo primerjati z velikimi tujimi firmami. Domača konkurenca ponuja sicer ugodnejše roke od naših, pri realizaciji roka pa se marsikdaj pokaže, da so naši roki realnejši.

In kakšno je trenutno stanje?

Kljub problemom, ki smo jih navedli lahko rečemo, da imamo veliko sklenjenih pogodb, iz česar tudi sledi, da problemi TOZD TTS niso v prodaji, ampak v proizvodnji. Prav ti problemi v proizvodnji pa nam povzročajo težave tudi v prodaji. Prodaja se trudi ponuditi našim proizvodnim zmogljivostim ustrezne dobavne roke, praksa pa pokaže, da se ti »realni« roki sprevržejo v za kupca nesprejemljive kasnitve. Posledica teh kasnitev je tudi, da dobavljamo opremo po že zastarelih cenah. Vedeti moramo, da pomeni ob dobavnem roku od 1-2 let kasnitev enega leta že razvrednotenje z inflacijo. Skratka izpadi proizvodnje nam na ta način povzročajo dodatno izgubo, kupcem pa povzročajo zaradi kasnitev izpad dohodka: zaradi česar le-ti dodatno pritiskajo na nas. Na srečo pa verjetno tudi domači konkurenti niso v kaj boljšem položaju.

In posledice?

Nekompletnost programa in zamude pri dobavah niso edina pomanjkljivost. Tukaj naj navedemo še prepočasen razvoj in počasno pridobivanje atestov. Če zanemarimo počasen razvoj, prav gotovo vplivajo najslabše kasnitve dobav. Zato se v prodaji bojimo izgubljanja tržišča. Pojavili so se že primeri, ko nekateri kupci grozijo z razveljavitvijo pogodb in uveljavljanjem raznih nastalih stroškov. Zgodilo se je celo, da smo pridobili kupca zaradi njegovega nezadovoljstva s prejšnjim dobaviteljem, nato pa ga zaradi naših kasnitev spet izgubili.

Lahko kaj predlagate?

Za izboljšanje položaja bi morali storiti marsikaj. Lahko kar naštejem: izboljšati organiziranost in to tako posameznih enot, kot povezavo med njimi; bolje bi se morali povezati z drugimi DO Iskre, ki imajo naši proizvodnji kompatibilen program; kompletirati programe, pospešiti razvoj in hitrost pridobivanja atestov; dati bi morali več podpore perspektivnemu programu; povečati izvoz na konvertibilno tržišče, kar pa mora biti planirano posebej in ne črpano iz plana za domači trg; hitreje izdelati projekte ter skrajšati dobavne roke tako, da bodo za kupca sprejemljivi.

V prodaji se že nekaj let zavedamo, da bi morala naša DO imeti svoj računalnik s potrebnim številom terminalov, ki bi omogočil smotrno planiranje prodaje, proizvodnje, nabave in razvid repromateriala, zalog, kalkuliranje cen in še marsikaj.

Prepričan sem, da bi tako odpadlo mnogo nepotrebnega in dolgotrajnega dela, bili bi natančnejši, projektivnejši, hitrejši in zato na koncu tudi uspešnejši.

B.Č.

TOZD TGA, RATEČE

Obisk gojencev vojaške akademije

V sredo, 13. aprila, so obiskali Tovarno gospodinjskih aparatov v Ratečah predstavniki škofjeloške vojne pošte in gojenci vojaške akademije, ki so tam na praktičnem usposabljanju. Gostje so si ogledali proizvodne prostore, se seznanili s potekom proizvodnje, nato pa je stekel živahen razgovor s predstavniki družbenopolitične, samoupravne in poslovodne strukture temeljne organizacije.

Osrednja tema razgovora, ki je bila tudi povod za obisk v Retečah, je bilo gospodarjenje v zaostrenih razmerah. Beseda je tekla najprej o nastanku in razvoju sedanje temeljne organizacije, ki danes zaposluje že 60 delavcev. Posebno pozornost so namenili organizacijski strukturi temeljne organizacije in poskušali predstaviti njeno mesto v delovni organizaciji široka potrošnja in celotni Iskri.

Vojaški gostje so se seznanili tudi s podrobnejšo notranjo organiziranostjo TOZD ter se še posebej zanimali za način in posebnosti organiziranja proizvodnje v času, ko je nenehno prisotno pomanjkanje repromateriala, ko dobavljene surovine in elementi niso na zadostni kakovostni ravni itd.

Preskrba z repromateriali in težave, ki so s tem povezane, so nasploh vzbudile veliko pozornosti: kako nadomestiti uvožene materiale z domačimi, kako delovna sredstva nabaviti na domačem trgu, kako krmariti ob močno zmanjšanih uvoznih možnostih proizvodnjo, ki je v dobršni meri namenjena tudi v izvoz?

Ob tem je bilo zanimivo tudi vprašanje naraščajočih zahtev domačih dobaviteljev surovin in repromaterialov po devizni soudeležbi pri plačilu dobavljenega blaga: te zahteve so že prerasle sposobnosti temeljne organizacije, izvogniti pa se jim v celoti zaradi zelo zapletenih pojavov na domačem trgu ni mogoče!

Kakšno je v takih razmerah lahko finančno poslovanje TOZD, je bilo eno izmed vprašanj 30-članske delegacije iz Škofjeloške vojne pošte. Odgovora skoraj nima smisla posebej predstavljati, naj dodamo le še pojasnilo za lanski negativen poslovni rezultat Tovarne gospodinjskih aparatov: censka neskladja so le še zadnji kamen na vrhu piramide, ki odseva zmanjševanje ekonomske uspešnosti poslovanja.

Pri izdelkih, kjer predstavljajo materiali kar tri četrtine vrednosti končnih izdelkov pa je porušeno neskladje med cenami usodnega pomena. Tipičen primer za to je slika današnjega stanja v Retečah: ob zamrznjenih cenah končnih izdelkov, se repromateriali dražijo letno tudi za polovico....

Kako v takih, skoraj »obsednih« razmerah, vodijo v tovarni kadrovsko politiko, kako delujejo družbenopolitične organizacije in samoupravni organi, je zanimalo obiskovalce. Odgovori so bili pravzaprav poučni. Kljub naraščajočim težavam, ki se najprej zrcalijo v zastojih proizvodnje, premeščanjih iz enega traku na drugega pa nemirov v kolektivu ni. Delavci razumejo položaj, čeprav to seveda še zdaleč ne pomeni, da so zadovoljni in da so se z nenormalnimi razmerami tudi sprijaznili!

Zanimivo je tudi, da se je število disciplinskih prekrškov v zadnjem času zmanjšalo, kar je moč povezati tudi z odgovornejšim odnosom do dela. Sicer pa v Retečah še vedno beležijo visoko fluktuacijo, zlasti med porizvodnimi delavci, ki so v dobršni meri iz drugih republik in pokrajin.

Vojaška delegacija se je v zaključku pogovorov seznanila tudi z načinom organiziranosti in delovanja temeljne organizacije v izrednih razmerah.

Stane Fleischman

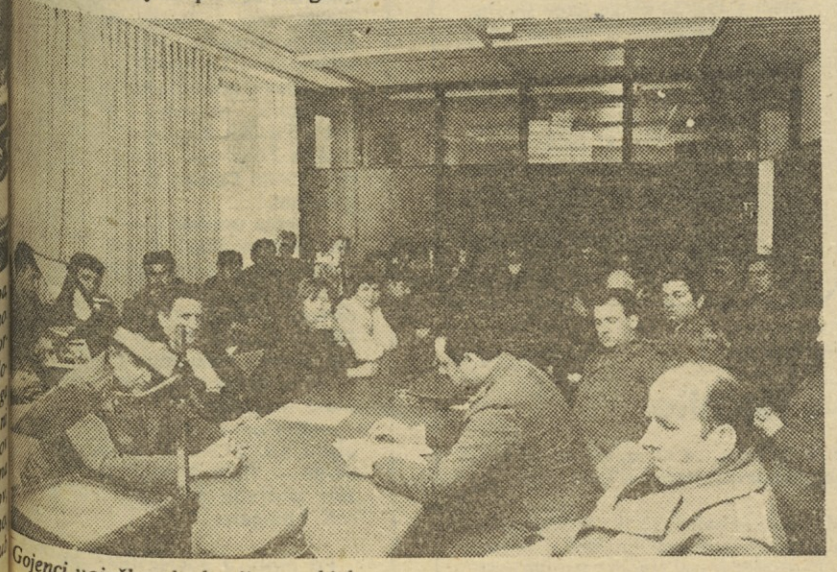

Gojenci vojaške akademije na obisku.

Sklepi 6. zasedanja DS SOZD Iskra (15. 4. 1983)

DS potrdi sklepe 5. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 3. 3. 1983 in sprejme na znanje informacijo o izvršitvi in izvajanju sklepov ter pri tem ugotavlja

—Odbor za gospodarjenje in dohodkovne odnose je dne 14. 4. 83 v skladu z danim pooblastilom sprejel Aneks k Letnemu programu SOZD Iskra za leto 1983 za izvajanje usmeritve delitve dohodka.

Na osnovi podane obrazložitve člana IPO SOZD Zorana Poliča, predloga Odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose ter predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji **sklep:**

DS sprejme Poročilo o poslovanju SOZD Iskra v letu 1982 in ugotavlja, da so doseženi rezultati glede na neugodne gospodarske pogoje relativno dobri. V zadnjem kvartalu je uspelo močneje povečati proizvodnjo, ki je dosegla pomemben porast glede na leto 1981, s čimer so bili doseženi ugodni porasti tudi pri celotnem prihodku, dohodku in pri sredstvih akumulacije skupno z amortizacijo.

Na osnovi ocene gospodarskih gibanj v SOZD Iskra v letu 1982 so bili sprejeti tekoči ukrepi in ustrezno vključeni v planske dokumente za leto 1983. Dodatno k temu pa DS predlaga DS DO, da posvetijo še posebno pozornost investicijski dejavnosti, ki po obsegu resno zaostaja za opredelitvami iz srednjeročnih planskih dokumentov.

Na osnovi podane obrazložitve predstavnika DO Invest servis Janeza Hafnerja, predloga Odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose ter predloženega gradiva in podanih stališč delegacije DS DO Avtomatika in DO Elementi, sprejme DS z vzdržanimi glasovi delegacije DO Avtomatika in Elementi naslednje **sklepe:**

1. DS sprejme, oz. potrdi plan stroškov poslovnega letala v letu 1983.
2. DS določi za leto 1983 naslednji cenik storitev poslovnega letala:
   - — ura poleta za uporabnike v SOZD Iskra v SFRJ 26.000 din
   - — ura poleta za uporabnike v SOZD Iskra v tujino 40.000 din
   - — ura poleta za zunanje uporabnike v SFRJ 36.000 din
   - — ura poleta za zunanje uporabnike v tujino 50.000 din
   - — nadomestilo za en čakalni dan izven matičnega letališča za uporabo v SOZD Iskra 10.000 din
   - — nadomestilo za en čakalni dan izven matičnega letališča za zunanjega uporabnika 20.000 din
3. DS potrdi ključ združevanja sredstev za odplačilo kredita v letu 1983 po 6. členu Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za pokritje investicije in obratovalnih stroškov poslovnega letala.

Na osnovi podane obrazložitve člana koordinacijskega odbora Hermana Vidmarja in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednji **sklep:**

DS sprejme Poročilo o delu koordinacijskega odbora za spremljanje in uresničevanje Sporazuma o medsebojnem poslovno-tehničnem sodelovanju med ZO PTT Slovenije in SOZD Iskra za leto 1982.

DS sprejme na znanje informacijo v.d. predsednika KPO DO Elektrozveze Franca Štancarja o nadaljnjem uresničevanju sanacijskega programa DO.

Na osnovi podane obrazložitve direktorja Iskra banke Fabia Škopaca, predloga Odbora za finance in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno oz. v soglasju s podanimi stališči delegacij naslednje **sklepe:**

1. Višina obrestne mere, ki jih odobrava DS iz združenih sredstev rezerv SOZD Iskra znaša 12% letno.
2. DS odobri DO Široka potrošnja TOZD TGA dolgoročni sanacijski kredit v višini 3.000.000 din pod naslednjimi pogoji:

— kreditna doba	6 let
obrestna mera	12 %
anuiteta	polletna
zapadlost 1. anuitete	15. 4. 1984
jamstvo	bianco menica z menično izjavo.

Kreditno pogodbo v skladu s 24. členom Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra sklene z DO Široko potrošnjo TOZD TGA Reteče Iskra banka.

3. DS soglaša s prenosom združenih sredstev rezervnega sklada iz računa združenih sredstev 50101—716—1—90212 na račun Iskra banke 50101—605—81024. Članice v bodoče združujejo del sredstev svojega rezervnega sklada v Iskra banko.
4. Združena sredstva rezerv za obdobje 1966—1980, katerih stanje znaša 47.745.931,71 din, se vrnejo TOZD — združevalkam v desetih letih v obdobju 1983—1992.

DS sprejme na znanje poročilo o delu predsednika kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra Antona Štipaniča v obdobju njegovega mandata.

Na osnovi predloga sekretarja DS Jasta Marcona, sprejme DS soglasno naslednji **sklep:**

DS ugotavlja, da je bil predsednik kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra Anton Stipanič izvoljen za člana predsedstva Gospodarske zbornice Jugoslavije, zaradi česar ga s 15. 4. 1983 razreši dosedanje funkcije v SOZD Iskra ter mu s tem tudi začasno preneha delovno razmerje s pravico, da se v skladu s 192. členom Zakona o združenem delu oz. 58. členom Zakona o delovnih razmerjih, v roku 30 dni po prenehanju javne funkcije lahko vrne na delo v SOZD Iskra na dela, ki jih je opravljal ali na druga dela, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oz. z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

Na osnovi podanega poročila, predsednika razpisne komisije Janeza Kerna o delu in predlogu komisije, sprejme DS soglasno naslednji **sklep:**

DS imenuje za predsednika kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra Borisa Lasiča, dipl. ing. s 15. 4. 1983.

Na osnovi podanega predloga predsednika KOS SOZD Janeza Kerna oz. na predlog predsedstva KOS SOZD, sprejme DS soglasno naslednji **sklep:**

DS daje pobudo, da se v Iskri prične s postopkom evidentiranja kandidatov za nagrado »Borisa Kraigherja«.

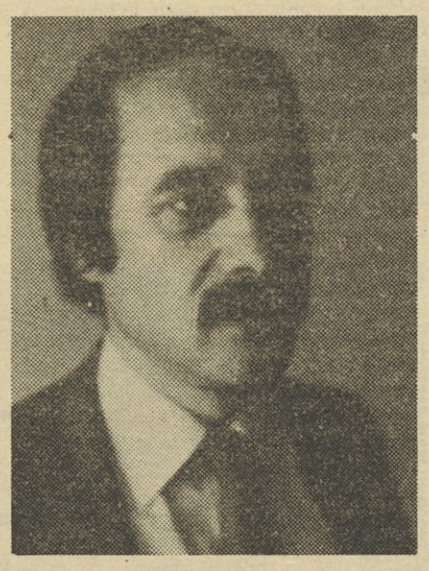

Franc Baznik.

V TOZD HIPOT dobro gospodarili

V TOZD Potenciometri in hibridi imajo tri zelo perspektivne programe: izdelujejo potenciometre, debeloplastna hibridna vezja in prikazalnike (displaye). »Prvo četrtino leta je poslovanje kar dobro teklo, tudi realizacija je solidna, žal pa izvoz ni bil tak, kot smo načrtovali«, pravi direktor Franc Baznik.

Realizacijo v prvih treh mesecih so dosegli s 121% primerjavi s planom za prvo četrtletje. To pa pomeni, da so proizvodnjo dvignili za 8% v primerjavi z istim obdobjem lani. Izvoz so sicer realizirali po načrtih s 101 %, žal pa ga je bilo precej več na klirinško področje tako, da so na konvertibilnem področju dosegli le okrog 80%. Bilo je premalo naročil in seveda zato ni šlo po načrtu.

Najbolj pod planom so bili pri izvozu v Zahodno Nemčijo, Švico, Anglijo in ZDA. V Franciji, Italiji in na Švedskem pa so dosegli načrtovani izvoz. »Res je, da je to šele začetek leta, da posli običajno v drugi polovici bolje stečejo, vendar zaostanek 20% v izvozu ni lahko nadoknaditi. Seveda bomo dali vse od sebe, da bi nadoknadili čimveč na konvertibilnem področju, na klirinškem pa bomo verjetno načrte celo presegli, pravi Franc Baznik.

Žal pa gospodarski položaj na zahodu ne kaže najbolje in ker recesija zmanjšuje kupno moč potrošnikov, finalisti zmanjšujejo proizvodnjo in zato kupujejo manj elementov, tudi potenciometrov. Vednar nekatera znamenja kažejo na pozitivna gibanja in v Šentjerneju upajo, da bodo v drugi polovici leta lahko dosegali načrtovani konvertibilni izvoz.

Posebno zadovoljni so z dobro in visoko proizvodnjo v hibridni dejavnosti, kjer prve mesece ni bilo zastojev tako, kot lani in vse kaže, da bo proizvodnja hibridnih vezij nemoteno tekla tudi v bodoče. Ta del proizvodnega programa je zlasti pomemben zato, ker je zelo akumulativen in tudi iskan na trgu tako, da s prodajo ni težav. Nasprotno, lahko bi prodali več, če bi jim to zmogljivosti dopuščale.

Prav zaradi dobrih perspektiv so se odločili za precejšnje vlaganje v proizvodno opremo za hibridno dejavnost. Priprave na investicijo so praktično pri kraju. Imajo že odobrene kredite, tudi od mednarodne finančne korporacije, kjer bodo dobili del kredita. Tako bodo že letos investicijo realizirali. Povemo pa naj, da bodo vložili vsa sredstva v strojno opremo, za avtomatizacijo proizvodnje in večanje zmogljivosti, »v zidove« pa nič.

Tudi tretja, najmlajša veja programa TOZD HIPOT, prikazalniki se dobro razvija. Precej zanimanja je po različnih tovarnah v Jugoslaviji, prve možnosti za prodajo prikazalnikov pa so že dobili tudi za izvoz. Tako kaže, da bo treba čimprej realizirati investicijo v to dejavnost in preiti od pilotske na serijsko proizvodnjo. Zlasti je to pomembno za jugoslovansko elektronsko industrijo zdaj, ko je treba vse prikazalnike (displaye) uvažati.

F. Kotar

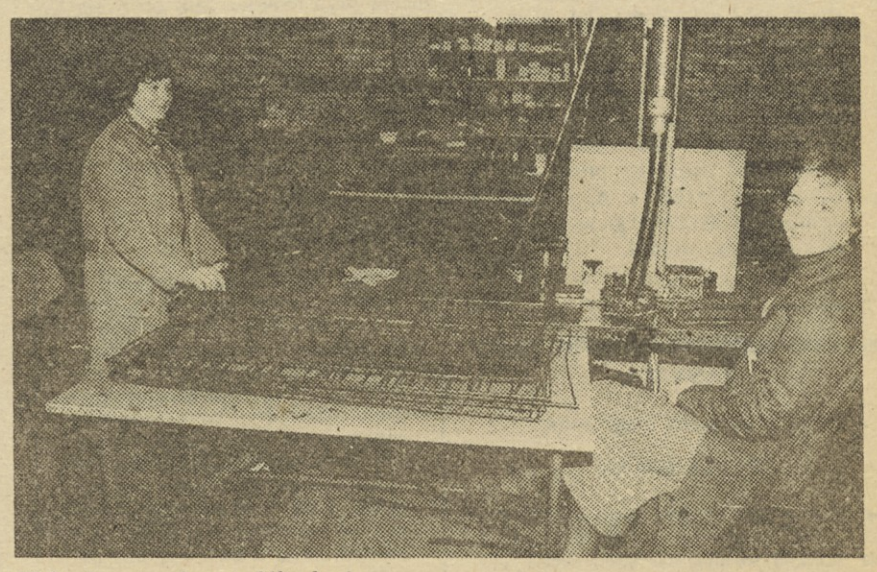

Tiskanje potenciometrskih plasti.

DO INVEST SERVIS

Še o prevozih v Stegne

Kolegica Irena je prišla zadihana iz avtobusa, ko se je iz mesta pripeljala v Stegne v službo in zavzdihnila: »Tako se tiščimo v avtobusu, da bi lahko prepričljivo zapeli: »Mi se imamo radi...« Nekateri se jezijo, zlasti tisti, ki mimo njih pelje prepoln avtobus, ne da bi ustavil. Tako je pri prihodih na delo od sedme do sedme, med poltretjo in tretjo uro pa ni veliko bolje.

Zato smo se obrnili v Invest servisu na službo, ki skrbi za prevoze, natančneje na ing. Janeza Hafnerja z enostavnim vprašanjem, če bo v bodoče kaj bolje. Nič kaj obetavnih odgovorov nismo dobili.

»Idealno bi bilo, da bi imeli lastne avtobuse, ki bi jih lahko pošiljali na vožnje po naših potrebah in seveda dovolj bi jih moralo biti v konicah. Žal je to le pobožna želja, saj je avtobusov v kombinaciji, kakršno imamo med konico od 6,30 do 7. premalo. Lastnih avtobusov si ne moremo privoščiti, ker bi bilo to predrago pa še dobiti jih ni mogoče, saj so avtobusna podjetja v vseh konicah preobremenjena.

Zato se že dolga leta poslužujemo Alpetourovih avtobusov, ki pripeljejo delavce v Litostroj iz bližnje in dalnje ljubljanske okolice. Ti potem vozijo naše delavce z železniške postaje in od Slovenija—avto v Stegne. Dva Alpetourova avtobusa pa vozita izključno za nas. Vsak avtobus stane, če je naročen samo za nas, 9.000 din dnevno. Zato nam ostane še vedno edina možnost, da se poslužujemo prevozov v kombinaciji z Litostrojem.

Prihode na delo in z dela smo s prehodom na poletni čas prilagodili priporočilom Skupščine SRS. Temu smo nato prilagodili tudi prevoze, v skladu z možnostmi in potrebami tovarn v Stegnah. To je še kar dobro teklo, po začetnih korekturah, zlasti, ker so tovarne po večini spoštovale priporočila. Tako so v njih začenjali z delom ob 6,30 in 7. Vse to je potekalo že kar v redu do 11. 4. 1983. ko je mestni promet spremenil vozni red. Avtobusi po tem datumu začenjajo voziti ob 5. in v začetku so zaključili z vožnjami ob 11. zvečer, se pravi ob uri, ko se je v Stegnah končala 2. izmena. To je seveda povzročilo veliko zmede in negodovanja. Po urgencah so v sredo, zadevo popravili tako, da zadnji avtobusi iz centra Ljubljane, od Bavarskega dvora vozijo ob 23,20, kar omogoča normalno vožnjo domov delavcem po drugi izmeni.

Drugi del težav pa se je spet pojavil pri posebnih vožnjah v Stegne. Litostroj, s katerim imamo avtobuse v kombinirani uporabi je začel s ponedeljkom 18. 4. z delom v prvi izmeni ob 6,30. To bo pri prizadevanjih za bolj kulturen prevoz na delo še kar v redu, precej zapletov pa bo pri prevozu z dela. Avtobusi, ki bi morali še voziti naše delavce v mesto in na postajo, bodo še morali odpeljati Litostrojčane domov v okolico.

Zato se je Invest servis dogovoril z Alpetourom, da bo v tem času dal na

Janez Hafner.

razpolago Iskri posebne dodatne avtobuse z rednih prog, ki bodo pomagali zagotoviti kolikor toliko normalen prevoz z dela. Ta rešitev pa je le začasna do 1. maja. Potem bo treba najti drugo, stalno in kompleksno rešitev. Problematičen je čas od 14,30 do 15., ko se večina Iskrašev vrača z dopoldanske izmene v mesto.

Sodelavci Invest servisa so angažirali tudi odgovorne na SOZD in družbenopolitične organizacije, da bi pomagali urediti zadevo tako, da bo zagotovljen tudi kulturen prevoz, seveda ob sprejemljivih cenah in ob potrebnem času.

Vse kaže tako, da bo na stegenskem kompleksu treba spet prilagoditi delovni čas tako, da bo mogoče uporabljati »litostrojske« Alpetourove avtobuse. To pa bi seveda pomenilo kršitev priporočil slovenske skupščine. Priporočilo namreč pravi, naj se prva izmena začne ob 7. in se vse ostalo prilagodi temu času. Ob premiku Litostroja na novi začetek dela ob 6,30 se bomo morali temu prilagoditi tudi na kompleksu Iskre v Stegnah, že zaradi prevozov.

Če pa premaknemo začetek dela v 1. izmeni na 6,30 pa je spet vprašljivo, če bodo delavci lahko prišli pravočasno na delo. Litostroj namreč računa že vnaprej, da bo dnevno zamujalo 10% ljudi. Ti namreč ne bodo imeli ustreznih povezav z Ljubljano in v primestnem prometu dovolj zgodaj.

Hkrati pa smo danes prejeli teleks Splošnega združenja prometa in zvez, ki pravi: »Obveščamo vas, da so avtobusni prevozniki 13. 4. 1983 uskladili svoje vozne rede tako, da omogočajo prevoz delavcev na delo ob 7. in ostalih delavcev, uprave ter šolarjev ob 8.«

Tako teleks, posamezni prevozniki pa delajo drugače! Po informacijah, ki jih imajo v Invest servisu kaže, da bodo prevozniki jutranje prevoze korigirali tako, da bo mogoče začeti delati pred sedmo. Tako bo Alpetour iz Škofje Loke in Kranja vozil precej bolj zgodaj, kot pravi teleks. Prav tako Integral iz Litije in z Vrhnike v Ljubljano. Tako bo tudi na progah Kamnik — Ljubljana pa Domžale — Ljubljana in še ponekod. Mislim, da bo možno tudi v Stegnah začeti z delom ob 6,30 in zagotoviti soliden prevoz na kompleks in v mesto.

Kljub vsemu pa je to le še prehodno obdobje in upam, da bo sestanek med našim prevoznikom Alpetourom, Litostrojem in Iskro mnogo stvari postavil na svoje mesto. Sestanek bo že ta teden. Tako upam, da bo položaj normaliziran že s 1. majem. Kaže pa po željah delavcev, da bo le treba urediti tako, da bo začela prva izmena delo ob 6,30. Seveda bo spet nastala konica med 6. in 6,30. Pa, kot smo rekli, čisto svojega voznega reda si pač ne moremo privoščiti,« je zaključil Janez Hafner.

FY

Lovro Kržišnik odšel v pokoj

Prejšnji teden so se sodelavci iz Iskrine toplarne v Stegnah poslovili od Lovra Kržišnika, ki je odšel v invalidski pokoj. Lovro je bil v Iskri 17 let strojnik in kurjač. Kolegi so ga imeli zelo radi, saj je bil dober delavec in tovariš.

Ob slovesu je bilo vsem težko, Lovru so zaželeli predvsem zdravja in sreče v njegovem domu v Zg. Senici, ki ga je postavil z lastnimi rokami.

FY

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

PAVLE ERLAH

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem DO Iskra Telematika — TOZD Terminali za izrečena sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Jože z družino.

POPRAVEK

Med Kidričevimi nagrajenci iz Iskre smo omenili tudi dipl. ing. Smiljana Jeriča, ki je skupaj z Mihom Kocmurjem razvil tehnološki postopek kemičnega nanosa tankih kovinskih prevlek za profesionalne elektronske elemente in po tem postopku metalizirajo v TOZD Iskra — Upori v Šentjerneju tamkaj izdelane upore. Čeprav Iskra uporablja izum ing. Jeriča, je ing. Jerič zaposlen v Inštitutu za elektroniko in vakuumsko tehniko, in ne v Iskri, kot smo navedli.

DELAVSKI SVET ŠIROKE POTROŠNJE

Razpravljali o razvojno-raziskovalni dejavnosti

Kot zadnjega (po vrstnem redu, nikakor pa ne po pomenu!) od organov delavskega sveta delovne organizacije Široke potrošnje so v sredo, 13. aprila, konstituirali odbor za razvojno programsko dejavnost Široke potrošnje.

Tolikšna »zamuda« pravzaprav ne predstavlja zakasnitve v pravem pomenu besede, saj velja dogovor, da se zaradi racionalizacije dela sestanke sklicuje res samo takrat, ko je to nujno. Tokrat so se člani odbora zbrali v Retečah, v Tovarni gospodinjskih aparatov, skupno s člani področnega kolegija Široke potrošnje za razvojno dejavnost, saj je vrsta članov tega odbora in kolegija istih. Tudi obravnavana problematika je bila skupna: na sestanku so namreč pregledali poročilo o razvojno raziskovalni dejavnosti tozdov Široke potrošnje za leto 1982 in ocenili plan te dejavnosti za letošnje leto.

Na ustanovnem sestanku je bil za predsednika odbora za razvojno programsko dejavnost izvoljen delegat iz TOZD Raziskovalni institut iz Ljubljane **Marjan Trojar.**

SF

Sindikalno šahovsko prvenstvo v Ljubljani

Uspehi tretje ekipe

Na sindikalnem moštvenem prvenstvu Ljubljana je tretja ekipa Iskre igrala v tretji ligi. Najprej je premagala z rezultatom 3 : 1 ekipo Slovenija–ceste. Zmagala sta Andrej Erman in Dane Černe, remizirala pa Vojko Novina in Drago Pergar. V drugem kolu so igrali z ekipo Teritorialne obrambe neodločeno 3 : 3. Svoji partiji sta dobila Erman in Černe. Neodločen rezultat so dosegli tudi z moštvom Ilirije – Vedrog. Uspešen je bil Erman, remizirala pa sta Černe in Pergar. Tesno zmago 2,5 : 1,5 so dosegli proti ekipi Emona I. Zmagala sta Erman in Černe, pol točke pa je osvojil Novina. Šahiste Avtomontaže pa so premagali z rezultatom 3 : 1. Uspešni so bili Erman, Černe in Marko Ribičič.

V šestem kolu so ekipo Tiskarne Toneta Tomšiča premagali s 3 : 1. Zmagali so Erman, Černe in Pergar. Edini poraz 1,5 : 2,5 je tretja ekipa utrpela s šahisti Gradisa. Celo točko je osvojil Erman, a polovičko Černe. Že naslednjega nasprotnika Kartonažno tovarno pa so premagali z rezultatom 2,5 : 1,5, pri čemer sta zmagala Erman in Černe, remiziral pa je Ribičič. Še zadnji nasprotnik, moštvo Jugobanke, je moral priznati poraz 1 : 3. Svoje partije so dobili Erman, Perger in Jereb.

Ekipa Iskre III je v tretji ligi z 22,5 točkami osvojila drugo mesto in tako bodo drugo leto igrali v drugi ligi. Daleč najboljši rezultat je dosegel Andrej Erman, ker je premagal vse nasprotnike in sam osvojil devet točk. Po doseženih uspehih se je izkazal tudi „veteran" Dane Černe, ki je od devetih partij dosegel kar sedem točk. K uspehu ekipe pa so še prispevali Drago Pergar, Marko Ribičič, Vojko Novina in Pavle Jereb.

REZULTATI ČETRTEGA IN PETEGA MOŠTVA

Šahisti Iskrine četrte in pete ekipe so sodelovali v četrti ligi sindikalnega prvenstva Ljubljane. Za četrto moštvo so igrali šahisti Centra za elektroniko: Marjan Rupnik, Lado Kosednar, Milorad Tomič, Miro Gorenc, Zdenko Vižintin in Dušan Bevc. Skupno so osvojili 14,5 točk in zasedli sedem do osmo mesto. Popolni uspeh so dosegli proti ekipi Kolinske in šahistom PAP. Moštvo Emone II so premagali z rezultatom 3 : 1. Vse ostale dvoboje pa so izgubili. Samo po eno točko so si priborili z ekipami Slovenijales, Fronta II in Intertrade. Pol točke pa jim je uspelo iztržiti z ekipo Inštituta za ekonomske raziskave.

Medsebojni dvoboj med četrto in peto ekipo se je končal s popolnim uspehom pete ekipe. Zmagali so: Hugo Zaplotnik, Bogo Mayer, Lado Anžur in Janez Grčar. Peta ekipa je v postavi Mayer, Anžur, Grčar in Alojz Gorup premagala z rezultatom 4 : 0 tudi ekipo Kolinske. Rezultat 3 : 1 je bil s šahisti Slovenijalesa. Zmagali so Anžur, Grčar in Gorjup. Neodločen rezultat so dosegli proti moštvu Fronte II, pri čemer sta si točki priborila Zaplotnik in Grčar. Peta ekipa je premagala s 3 : 1 Intertrade. Popoln uspeh so dosegli šahisti Mayer, Anžur in Gorjup. S 3 : 1 je peta ekipa odpravila tudi moštvo Emone II. Zmagali so Zaplotnik, Mayer in Darko Božič. Najslabši rezultat pa so dosegli z ekipo PAP. Samo Grčarju je uspelo osvojiti pol točke. Neodločeno so igrali še z moštvom Inštituta za ekonomske raziskave. Uspešna sta bila Zaplotnik in Grčar.

Šahisti Avtomatike, ki so sestavljali peto ekipo, so z 21,5 točkami osvojili drugo mesto in se plasirali v tretjo ligo. Janez Grčar je od šestih partij zbral kar 5,5 točk. Okrepitev za ekipo pa je bilo sodelovanje Huga Zaplotnika, ki je v štirih odigranih partijah dosegel popoln uspeh. Za uspeh ekipe pa so prav tako zaslužni Bogo Mayer, Lado Anžur, Alojz Gorjup in Darko Božič.

Vse Iskrine ekipe pa že v marcu čakajo tekmovanja za pokal Maršala Tita.

Bogdan Brezigar

ISKRA KRANJ

Šahovsko prvenstvo

Šahovska sekcija Iskre Kranj je priredila 16. marca 1983 prvo prvenstvo med TOZD delovnih organizacij Kibernetika, ERO in Telematika. Prvenstva se je udeležilo enajst ekip iz devetih temeljnih organizacij. Najboljše tri temeljne organizacije so prejele lične pokale v trajno last.

Rezultati: 1. Stikala, 33; 2. Števci I., 30; 3. Vzdrževanje, 28,5; 4. ATC, 26; 5. Orodjarna, 25,5; 6. RR — razvoj II., 18,5; 7. Števci II., 16; 8. ERO, 15.5; 9. RR — razvoj I. 15,5; 10. MKD, 9,5; 11. TIV, 1,5 točke.

Razveseljiva je bila številna udeležba, saj imamo v kranjski Iskri veliko dobrih šahistov. Potrebno jih je le organizirati, vključiti v razna tekmovanja, s čemer se bo povečala tudi kvaliteta šahovske igre. Igralni čas 20 minut za partijo je bil najbolj primeren za šahiste, ki igrajo šah za sprostitev in rekreacijo.

Vinko Zorman

Obvestilo

Poročali smo že, da bodo 13. in 14. maja v Poreču druge letne športne igre Avtomatike. Tokratno obvestilo pa je namenjeno kolesarjem.

V kolikor bo dovolj interesentov, tekmovalcev, ali navijačev, bo isti dan organizirana tudi vožnja s kolesom v Poreč. Vse, ki imajo dobro kondicijo in kolo, vabimo, da se do 5. maja prijavijo pri Dolinarju na Savski c. 3 (tel.: 320—441, int.: 338). Ura in kraj odhoda bosta javljena naknadno.

Izlet v Polhograjske dolomite

bo priredila Planinska sekcija DO Iskra Kranj v soboto, 14. maja. Vodnika J. Šparovec in F. Ješe nas bosta vodila po delu Loške planinske poti in TV transverzale čez vrhove Grmade, Tošča in Osovnika.

Z avtobusom, ki bo imel odhod ob 7. izpred Creine, se bomo peljali v dolino Ločnice, od tu pa nas bo čez omenjene vrhove, ki se bohotijo v pomladnem zelenju, pot vodila do približno 6 ur oddaljene Škofje Loke. Domov se bomo vračali z rednim avtobusom.

Prijavite se Volgi Pajk iz tajništva DO ERO, tel.: 28-22 do srede, 11. maja.

Časopisne novice

V komenski Livarni je zaposlenih 86 d lavcev, večinoma livarjev. Odlivajo odli iz aluminija. Kar 85% izdelkov naredijo potrebe domače delovne organizacije A toelektrike. Drugo prodajo na domačem žišču, ali v Zahodni Nemčiji. Prodali bi lahk še enkrat toliko, vendar v sedanjih prostor na zastarelih strojih ne morejo narediti v Če bi se proizvodnja v komenski Liva ustavila, bi morali ustaviti delo tudi v Iskr Avtoelektriki, kjer je zaposlenih 2.500 d lavcev. Talilnica aluminijevih odpadkov pokrita samo z majhno streho. Delavec po osem ur dnevno meče aluminijeve o padke v peč, je komaj dva metra oddaljen peči s 700 stopinjami Celzija, pozimi pa temperatura pogosto na tem mestu tudi p 0 stopinj Celzija.

Komenski livarji so prepričani, da bo letos le začeli graditi novo tovarno. Z vztrajajo na prepihu, plinih, ob zastar strojih, v najhujšem mrazu in ob najve vročini, v stalni življenjski nevarnosti. Z a p sodobitev Livarne manjka še približno milijonov dinarjev — Primorske novice.

Črnomaljski občinski sindikalni svet p pravlja skupaj z osnovnimi organizacijam tradicionalno tekmovanje kovinarjev, ki 22. aprila v delovnih organizacijah B Iskra, Kovinar, Gorenje in Integral. Pred devajo, da se ga bo udeležilo približno 50 lavcev — Dolenjski list.

Poslovodni delavec Iskrine TOZD Re v Makolah kljub pravočasnemu opozo predsednika konference OO ZSS in po voru na občinskem sindikalnem svetu v S venski Bistrici ni zagotovil pravočasne in kovostne informacije o lanskem poslova Ker se ta temeljna organizacija že dalj ubada z resnimi težavami, pripravlja ob ski sindikalni svet ustrezne ukrepe — De ska enotnost.

Tovarni gospodinjske opreme, Gore oz. njeni TOZD Hladilniki, je grozilo, bodo morali ustaviti proizvodnjo. Č maljska tovarna kompresorjev miruje mreč že več kot 10 dni. V Gorenju so sko v zadnjem trenutku rešili problem, čep samo začasno. Iskrini tovarni za monta elektromotorjev v Idriji so namreč zago vili uvoženo bakreno žico tako, da bodo novili delo tudi v črnomaljski tovarni ko presorjev, ki te elektromotorje vgrajuje Delo.

Že nekaj likovnih sezon deluje v Kra lepo urejeno razstavišče v avli ATC tova Iskra na Laborah. Prostor, ki je bil v začet namenjen predstavitvam del članov Lik nega društva Iskra, je kmalu postal dost pen tudi drugim slikarjem in kiparje Vsako leto se zvrsti v Iskri približno 10 r stav, ki jih obiskujejo predvsem v tova zaposleni delavci in številne delegacije, prihajajo na obisk v Kranj.

V marcu je v avli pripravila samostoj razstavo kranjska slikarka Vida Štember S svojimi ekspresivno zasnovanimi risba ki jih je to pot obogatila tudi z olji in akva drugače obarvanih likovnih smeri, se je pr časom predstavila v Gorenjskem muzeju Kranju in na razstavišču kranjskega Do plana — Delo.

»Lani mi je na kombiniranem štedilni Iskra —Venera odpovedal plinski gorilni Iskala sem ga v vseh tehničnih trgovinah bližnji okolici, toda dela nisem mogla dob nikjer. Zato sem se obrnila na Iskro v Kran in že v nekaj dneh so mi po pošti poslali k dva gorilnika. Lepo se sliši, če je tako vel delovna organizacija, kot je Iskra, pozor tudi na take malenkosti«. Kristina Posel Polzela — Pisma bralcev — ljubljansk Dnevnik.

Zagrebški Večernji list je objavil kra članek z naslovom »Ko bi vsi tako (dela kot Iskra.« V njem so nanizani naši gosp darski podatki poslovanja za lansko le zraven pa še poslovni načrt, skupno z izv zom za letošnje leto. Ob koncu zaključi Večernji list takole: »V teh težkih pogoji uspela Iskra dobro organizirati proizvod in prilagoditi razvojne programe za potre tržišča. Treba je reči, da večina izgubarje naši državi nima tega, kar ima Iskra — str kovnega in racionalnega gospodarjenja

Zbral in ure Marjan K

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.